Štev. 209 V Trstu, v nedeljo 3. avgusta 1919 Letnik XLIV

Izhaja vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov *mm* po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Politično društvo „Edinost“

Odbor vabi na

redni letni občni zbor

ki se bo vršil

danes, 3. avgusta 1919., ob 10 dopoldne

v veliki dvorani Narodnega doma v Trstu

z naslednjim dnevnim redom:

1. Odborovo poročilo in položitev računa.
2. Volitev novega odbora.
3. Slučajnosti.

ODBOR.

Mirovna konferenca.

Jugoslovani izpraznili Celovec.

PARIZ, 1. Vrhovni zavezniški svet se je zbral pop. na Orsayskem nabrežju in vzel na znanje poročilo medzavezniškega vojaškega sveta, v katerem se poroča, da se je izpraznil celovški okraj, kakor je določila konferenca. Razen tega je določil svet tudi meje na nekaterih mestih med Jugoslavijo in Ogrsko.

Radovičeva nota mirovni konferenci.

PARIZ, 2. Bivši predsednik sveta črnogorskih ministrov, Radović, je poslal kot poslanec črnogorskega ljudstva mirovni konferenci noto, v kateri protestira proti odnošajem zaveznikov z osebno vlado kralja Nikole.

Padec boljševiške vlade na Madžarskem.

DUNAJ, 1. Listi javljajo iz Budimpešte: Za danes popoldne je sklican delavski in vojaški svet k razmotrivanju vojaškega in političnega položaja. Zvečer bo seja vladnega sveta, kjer se bo odločila prihodnost Ogrske.

DUNAJ, 1. Iz Budimpešte je dospela danes ob 18. naslednja brzojavka: Danes dopoldne ob 11. se je sestal vladajoči svet ljudskih poverjenikov pod predsedstvom ljudskega poverjenika Garbaia v sovjetski hiši v hotelu »Hungaria« k zborovanju. Seja je trajala do 15. Bela Kuhn je poročal o političnem in vojaškem položaju, katerega je slikal kot popolnoma brezupnega. Na zborovanju je vladala tolika razburjenost, da so se govori razločno slišali na ulici, kjer je velika množica v največji nervoznosti pričakovala izida posvetovanja. Nazadnje je Bela Kuhn objavil, da se je pod pritiskom strokovnih organizacij vlada svetov odločila, da odstopi. Sprejet je bil klep, da se osnuje nova vlada sestoječa iz samih socijalistov.

BUDIMPEŠTA, 1. V današnji popoldanski seji budimpeštanskega centralnega delavskega sveta je revolucijonarni vladajoči svet sovjetske republike podal svojo demisijo. Vlado je prevzela čisto socijalistična vlada pod predsedstvom ministrskega predsednika Julija Seidla. Člani vlade so: Ministrski predsednik Seidl, notranji minister Karl Payer, vojni minister Josip Hnubrich, vnanji minister Peter Agoston, naučni minister Aleksander Garbai, pravosodni minister Ernest Garamy, poljedelski minister Josip Takacs, finančni minister Mickits, minister za trgovino in obrt Anton Dovesak, minister za prehrano Franc Knittelhofer. Nova vlada je v proklamaciji izjavila, da smatra za svojo prvo nalogo vzdržanje notranjega reda in uvedbo obravnav z entento.

Iz Jugoslavije.

Ministrska kriza.

BELGRAD, 1. »Epocha« piše: Kriza je nepretano v stagnaciji. Odnošaji so napeti in vlada nenavadno nerazpoloženje zaradi odhoda ministrskega predsednika Protića v Zagreb. V krogih današnje opozicije vlada prepričanje, da radikalci ne mislijo preiti v opozicijo, kakor se je govorilo v radikalnih krogih. O osebnih vprašanjih se ni mičesar govorilo.

BELGRAD, 1. Današnja »Pravda« piše: V publiki se opaža velika depresija zaradi tega, ker se je v teh dneh pojavila kriza kabineta. Smatra se, da je to velika pogreška, ker so naši zunanji dogodki preveč kritični. V vseh krogih vlada enodušnost, da je treba za vsako ceno ohraniti koalicijo.

BELGRAD, 1. Današnja »Pravda« poroča: Dr. Potočnjak pomaga Protiću v Zagrebu. Namen Protića je končno utrjen. Dvorni maršal Balugžić je včeraj obiskal ministre dr. Korošca, Narinkovića, Davidovića in Trifkovića. Regent ministrov še ni konsultiral. Demokratska zajednica je imela včeraj popoldne dolgo sejo.

BELGRAD, 1. Današnja »Pravda« piše: Skupina dr. Korošca, kakor tudi neodvisni radikalci in predsedstvo parlamenta smatrajo, da je treba zopet sestaviti koalicijsko vlado. To je pa nemogoče, če bi ostal g. Protić še nadalje v vladi. Demokrati bi odšli v tem slučaju v opozicijo. Če bi bila vlada radikalna, bi dr. Korošec delegiral v vlado samo enega člana svojega kluba. Če bi pa bila poverjena sestava vlade demokratom, bi tudi sam stopil v vlado.

ZAGREB, 1. »Agramer Tagblatt« piše o ministrski krizi in pravi med drugim, da bo regent gotovo poveril demokrate za sestavo kabineta. Ne vemo, pravi list, ako bodo mogli demokrati izvesti ta korak. Ena rešitev bi bila, da kooperirajo s socialisti, da tako dobe večino, ali pa da stopijo v pregovore z vsemi ostalimi strankami, ki se še niso orientirale v narodnem predstavništvu, in bi bili Črnogorca, disidenti, Ribarčeva skupina Bunjevci, mohamedanski klub in neodvisni.

BERN, 2. (Stefani.) Iz Belgrada poročajo: Kabinet SHS je odstopil.

Povratek Protića v Belgrad.

ZAGREB, 1. »Hrvat« piše o odhodu ministrskega predsednika Protića in pravi: Včeraj na večer se je odpeljal Protić z brzovlakom iz Zagreba. Tekom včerajšnjega dne se je ministrski predsednik razgovarjal z raznimi politiki, med drugimi s predsednikom bivšega hrvatskega sabora dr. Medakovičem in s predsednikom Narodnega kluba dr. Laginjo. Kakor smo že poročali, je imel Protić tudi daljše konference z dr. Šurminom in včeraj tudi z dr. Mandičem. Tekom včerajšnjega dne se je razgovarjal tudi z zagrebškim županom dr. Srkuljem.

Narodni klub stopi v vlado.

ZAGREB, 1. Kakor smo že poročali, je Narodni klub določil za pogajanja z ministrskim predsednikom Protićem fra. Didaka Buntića in dr. Lorkoviča, a v zadnjem času, kakor doznavamo, tudi dr. Sunariča. Narodni klub bo stopil v vlado in se nadeja, da bo njegov kandidat dr. Laginja postal minister za verstvo, za hrvatskega bana pa da bo imenovan dr. Šurmin.

Zakon o davku na vojne dobičke.

BELGRAD, 1. Ko se sestane narodno predstavništvo, mu bo v eni prvih sej predložen zakon o davku na vojne dobičke. Po tem zakonskem načrtu bodo morale plačati davek na dobičke za vojna leta 1914. do 1919. družbe, ki morajo polagati javne račune ter fizične in pravne osebe. Pri družbah, ki morajo polagati javne račune, se bo zaračunal davek na oni zvišani čisti dobiček, ki se izkaže napram sorazmernem čistem dobičku v mirni dobi, pri novih družbah pa na dobičku, ki znaša več kakor 6 odstotkov vložene glavnice. Družbe, ki imajo sedež zunaj Jugoslavije, se bodo obdavčile z ozirom na obseg svojega delokroga v Jugoslaviji in dobiček, ki je večji od dobičkov mirnega časa. Če se je taka družba osnovala med vojno, se bo obdavčil skupni čisti dobiček vojnih let. Ne obdavčijo se dobički družeb, ki ne presegajo v kakem vojnem letu 10.000 dinarjev. Družbe, ki so dolžne polagati javne račune, morajo predložiti davčne prijave z bilancami dotičnih let v roku, ki ga določi finančni minister. Vsebina prijave se mora ohraniti kot tajna. Ako se prijava ne predloži, se izgubi pravica do pritožbe ter se mora plačati kazen 25% določenega davka. Davek na vojne dobičke bodo določevale okrožne finančne uprave. Kot podlaga obdavčevanja za dobo 1914—1918. služi oni zvišani dobiček, ki se pokaže od skupnih dohodkov v primeru z dobičkom leta 1911., a za leto 1919. oni večji dobiček, ki se pokaže v primeru z dobičkom l. 1911. Ako skupni dohodki l. 1911. bi znašali manj kot 100.000 dinarjev ali jih sploh ni bilo, potem se mora za določevanje večjih dohodkov smatrati, da so dohodki leta 1911. znašali 10.000 dinarjev in se mora na podlagi te svote določiti vojni dobiček. Ne obdavčijo se dohodki, ako v letih 1914.—1918. ne znašajo več kot 30.000 dinarjev, a leta 1919. ne več kot 30.000 dinarjev, a leta 1919. ne več kot 15.000 dinarjev. Nadalje, ako so skupni dobički od l. 1914. do 1918. bili večji od 30.000 dinarjev, a ne presegajo dobiček izza leta 1911. za več kot 10.000 dinarjev, a v l. 1919., ako je bil dobiček večji kot 15.000 dinarjev ni presegal dobiček izza l. 1911. za 5000 dinarjev.

Jugoslovani izpraznili Celovec.

CELOVEC, 1. (»Resto del Carlino«.) Srbske čete so zapustile zasedbeno črto severno od Celovca in potem tudi mesto.

Izpraznitev, ki se je začela dne 30. m. m. se je nadaljevala včeraj brez kakšnih izgredov. Oddelki, ki so bili razpostavljeni ob zasedbeni črti, so se zbrali v majhne skupine, ki so se napotile pri novem zbirališču, ne da bi bile šle skozi mesto. Dve stotniji, ki ste sestavljali celovško posadko ste zapustili svoja stanovanja včeraj opoldne. Iz obnašanja teh čet je odsevala surovost. Zdelo se je, kakor da so se častniki in vojaki oholo pokoravali danim poveljem: njihov krotek marš iz zasedenega ozemlja se je zdel kakor samozavesten marš zmagovalcev. Srbi so nosili cvetlice na čepicah in čeladah, na prsih in puškah: korakali so marcijalski v sklenjenih vrstah med ravnodušnim prebivalstvom, ki se je sprehajalo. Kmalu popoldne je bila jezuitska in topniška vojašnica izpraznjena. V te dve vojašnici je prišlo ob 10.30 300 koroških orožnikov iz Beljaka v vrstah po štiri in štiri. Prebivalstvo jih je navdušeno pozdravljalo. Glavne ulice zelene Koroške prestolnice so bile polne ljudi. Že od sobote dalje so se razdeljevali proglasi, ki so pozivali prebivalstvo, naj se vzdržuje vsake manifestacije. Celovško prebivalstvo je moralo dokazati svoje pravo s korektnim obnašanjem med izpraznjevanjem s strani tujcev. Med proglasi, ki so pozivali prebivalstvo, da ne moti javnega mira, je bil eden podpisan od angleške, ameriške, francoske in italijanske misije. Drugi je bil zopet podpisan od župana in voditeljev raznih strank. Župan je bil tudi izdal naredbo, s katero je prepovedal prodajanje alkoholnih pijač, da se preprečijo morebitni izgredi, kar je pa bilo nepotrebno za to prebivalstvo, ki nima navade, da burno izraža svoja čustva.

Bližnja bodočnost pokaže, če si bo znalo to prebivalstvo zaslužiti lastno svobodo in neodvisnost.

Popoldne so Srbi zasedli novo črto, 2 km južno od Celovca, ki je bila začrtana v Parizu vsled popolnega nepoznavanja razmer. Ta črta deli Vrbsko jezero v smeri dolgosti v dva dela. Celo Beljak je v resnici v srbskih rokah, ker so vrhovi 6 km od mesta v njihovih rokah.

Celovško predmostje je zasedeno od Srbov, ki imajo v svojih rokah električno centralo in vodovod. V resnici je izpraznitev Celovca velika prevara in prividna zapustitev mesta povzročila nove spopade s srbsko zasedbeno vojsko. Ko sem hotel v Celovec čez most, ki vodi čez rečico Vankart, oddaljen od Celovca 2 km, me je srbska straža ustavila, čeravno sem imel srbsko dovoljenje in čeravno je bil prehod prost do včeraj ob 17.

Častnik, ki je poveljeval straži, mi je kratkomalo izjavil, da nimajo Italijani kaj opraviti v teh krajih. In kaj takega se lahko zgodi Italijanom, ki so zmagali Avstrijo. Šele potem mi je bil dovoljen prehod, ker je posredoval pri srbskem poveljništvu polkovnik Internizzi, ugledni načelnik italijanske misije.

Danes se je nastanila v Celovcu koroška vlada. Zanimivo je, da so srbski častniki še do včeraj kupovali vstopnice za mestno gledališče.

Zavezniške misije so priredile snoči generalu Smiljanoviću poslaniku srbskih čet, oprostilni večer. General se je zopet s svoje strani oprostil z uljudnimi pismi od načelnikov zavezniških misij. Vse to samo za formo. Bistvo ni izpremenjeno. General Smiljanović in njegove čete ostanejo v resnici, kjer so bile do predvčeranjim. Iz neupravičeno zasedene črte obvladuje Jugoslavija še vedno koroško prestolnico.

Nove nemške zahteve na Koroškem.

DUNAJ, 1. »Der neue Tag« poroča: Glede ljudskega glasovanja si koroška deželna vlada prizadeva, da izpraznijo Jugoslovani ne le severni pas, temveč tudi južni, in da se izvrši glasovanje brez sovražnega pritiska. Dalje se dozdeva deželni vladi iz narodnih, gospodarskih in zemljepisnih razlogov potrebno, da se preloži meja med severnim in južnim pasom na črto, ki teče ob Dravi, da bi, ako pripade južni pas Jugoslaviji, ne bila meja tako nenaravna, da bi ležala vodovod in elektrarna mesta Celovec v inozemstvu. Koroški zastopniki v St. Germainu (dr. Wutte in Schumi) so bili obveščeni, da te zahteve zastopajo. Stvarna škoda, ki so jo povzročile jugoslovanske, zlasti srbske čete, znaša po dosedanjih približnih cenitvah, ki gotovo niso previsoke, 12 do 15 milijonov kron.

Madžari napadli jugoslovanske straže.

BELGRAD, 1. Madžarske oboroženo čete so napadle 31. m. m. jugoslovansko stražo vzhodno od Pečuha ter zajele nekoliko vojakov. Napadi so bili odbiti. Madžarska letala mečejo komunistične letake na jugoslovansko ozemlje. Tako proglase utihotapijo tudi na druge načine med jugoslovansko prebivalstvo preko demarkacijske črte.

Jugoslovanski ujetniki na Francoskem.

LJUBLJANA, 1. Na Francoskem se nahaja še približno 4000 bivših avstro-ogrskih ujetnikov jugoslovanske narodnosti, ki so bili še maja meseca t. l. zbrani pri Marselju in pri Lionu, da se jih odpošlje v domovino. Vsled velike krize v transportnih sredstvih, ki je tudi na Francoskem zelo občutljiva, žalibog ni bilo do sedaj mogoče te reveže odpraviti, akoravno sta naše poslanstvo in naša vojaška misija v Parizu storila že vse mogoče korake. Lahko si je misliti, s kako nepotrpežljivostjo pričakujejo ti naši ljudje dneva, ko bodo mogli zapustiti ujetniška taborišča. Tudi v drugem oziru so prihajale neugodne vesti o njihovem položaju. Naša delegacija na mirovni konferenci je zato sklenila odposlati nekaj svojih članov v ta taborišča, da se na licu mesta obvestijo o tamošnjih razmerah. Poročilo te misije žalibog ni bilo povsem zadovoljivo. Francoske vojne oblasti postopajo z našimi ljudmi še vedno kakor z nevarnimi vojnimi ujetniki in jih kot take najstrožje stražijo. Hrana je slaba, a mrčesa mnogo. Posebno se pritožujejo, da dobivajo le redkokedaj pisma iz domovine in da se jim ne dovoljuje nikako svobodno gibanje. In vendar so ti ljudje, kakor se je naša misija prepričala, po ogromni večini navdušeni Jugoslovani, ki so z velikim zadovoljstvom sprejemali informacije o preobratu v domovini. Le kakih 200 pristašev hrvatske seljačke stranke se noče ločiti od ostalih avstro-ogrskih ujetnikov, temveč zahteva, da jih kot take pošljejo nazaj. Oni ne verujejo, da ni več monarhije, dokler se o tem sami ne prepričajo. Na podlagi tega poročila se je naša delegacija brzojavno obrnila v London, kjer se ravno te dni bavi neka konferenca z vprašanjem začasne razdelitve razpoloživih ladij. Upanje je torej, da se tudi ti nesrečniki v kratkem vrnejo v osvobojeno domovino.

Se o dogodkih v Mariboru.

Ker so se ti obžalovanja vredni dogodki po raznih listih opisovali tako, da je čitatelj dobival vtis, kakor da gre za boje med slovenskimi in hrvatskimi oziroma srbskimi četami, smo naprošeni, naj podamo tu povsem kratko, a točno sliko o postanku, poteku in zvršetku teh dogodkov, napisano po navedbah očividca. Res je sicer, da je znižanje plačil nekoliko ozloveljilo, ni pa res, da bi bilo to dejstvo vzrok upora. Upor so izzvali in uprizorili nemški častniki pri kadrih. Najprej so nahujskali nekaj vojaštva v dragonski vojašnici, da je šlo s strojnimi puškami v topničarsko vojašnico, kjer je poizkušalo pritegniti k sebi tudi tam nameščeno vojaštvo (Hrvate). Ali — ni uspelo. Tedaj pa je bila vojaška oblast že obveščena o tem, kaj se nameruje, in je hitro ukrenila svoje odredbe. Poslala je pred most karlovški polk, ki je s strojnicami hitro iztrebil in je napravil red hitro — v kakih dveh urah. Seveda je bilo tu nekaj človeških žrtev — mrtvih in ranjenih. Medtem pa je očividno od iste strani organizirana mestna sodrga pritisnila proti mestu, da bi napadla Hrvate. Ali tudi za ta slučaj je poskrbela vojaška oblast. Poslala je sodrgi za hrbet en oddelek primorskih vojakov. In ker so v tem Karlovčani že dovršili svojo nalogo in očistili most, so se tudi ti obrnili proti nji in je tako prišla sodrga med dva ognja. Tako je bil kmalu konec lumparije, uprizorjene od nemških častnikov. Načrt je bil — ako bi bil poizkus uspel — da bi zasedli magistrat in druga važna poslopja. Nemški častniki imajo torej na vesti vse žrtve mariborskega punta. Jasno je, da je bila gola laž, ko so govorili o sovraštvu med slovenskimi in hrvatskimi četami. Še manje pa srbskimi, kajti teh niti ni bilo v mestu, ko se je začela rabuka. Bile so izven mesta, v okolici. Šele pozneje so pozvali tudi Srbe v mesto in izdali previdnostne odredbe — za slučaj potrebe. In značilno je, da je meščanstvo mariborsko navdušeno pozdravljalo došle Srbe, kakor da mu je odleglo. In to tudi nemško meščanstvo, kolikor ga je dostojnega in pametnega. To pa še iz posebnega razloga. Boji se nemške »Volkswehr« — narodne straže, ki je vsa boljševiška.

Nekaj sličnega, kakor v Mariboru, se je dogodilo tudi v Varaždinu. Z razliko le, da so tam hujskali madžarski častniki. Ti dogodki naj služijo v pouk, da Madžar in Nemec se pač znata po potrebi potuhniti, da pa ostajata vedno — Madžar in Nemec!

Pismo iz Prekmurja.

Ljudstvo nestrpno čaka rešitve. Žetev je končana ter obeta mnogo sadu; posebno pšenica, ki ni polegla. Boljševiki so snope prešteli in prepovedali mlačev z namenom, da bodo dobili zrnje sami v roko in ne Jugoslovija. Koliko dni so imeli ubogi Prekmurci v svojih srcih že določenih, na katere so pričakovali, da jih pridejo rešit Jugoslovani. Ženske so imele skrita jajca in moko, da bi napravile pogačo, ki bi jo nudile jugoslovanskim vojakom. Toda zaman so pričakovale. A zdaj vendar ne bo zaman, ko je Prekmurje že prisojeno Jugoslaviji! Zakaj se še ne rešijo, to je njihovo vedno vprašanje. Odgovora si ne vedo dati; čakajo, upajo, a tudi že obupavajo. — Kako naj se potolažijo?

Madžarji preko mej Prekmurja trpijo grozno pomankanje. Draginja je nepopisna. V Zaloegerszegu, v mestu, oddaljenem par kilometrov od prekmurske meje, stane pitana gos 600 kron; v Budapešti par piščancev 320 kron; sicer je določenih za eno osebo samo pet dekagramov masti na teden. Trumoma prihajajo Madžarji v Prekmurje kupovat, da si olajšajo težkoče prehrane. Boljševiki se selijo s celimi družinami, voz za vozom roma v prekmursko žitnico. Tudi boljševiški vojaki so slabo prehranjevani, dobijo pa dosti denarja. Prekmurje mora prehranjevati velikansko množico. In kakšen tek imajo ti ljudje. Samo en zgled. V Crensovcih je dvanajst boljševikov, ki so v par dneh porabili samo za kruh sto kil moke. Rekvizicija sledi rekviziciji. Turnišče mora dati v najkrajšem času osemsto kil mesa. Ker je občinski tajnik ugovarjal, so ga hoteli aretirati. V Radmošancih so rekvirirali dva bika. Ko se je občina protivila krivični rekviziciji, so prišli boljševiki s strojnicami, ustrelili tri ljudi in namesto dveh odgnali deset bikov. V celem Prekmurju se ne sme ničesar prodati. Če hoče kdo kaj prodati, mora to naznaniti boljševikom, ki za prodajo namenjeno stvar sami odvzamejo in plačajo z neveljavnim boljševiškim denarjem. Zaradi tega postopanja je pred kratkim na nekem sejmu nastala prava bitka.

Ljudstvo pa je stanovitno. Kljub vsakdanjemu pozivu ne odda sivih bankovcev. Vztraja pa istotako na svojem narodnostnem stališču ter ostane kamen za boljševiške ideje. Neomajno trpi mučeništvo.

V Medmurju je do 14. avgusta dovoljen prevoz čez Muro za tiste, ki imajo polja na tej ali oni strani.

V Murskem Središču prosto občujejo boljševiki z jugoslovanskimi vojaki. Isto se je preje opazovalo tudi v Gederovcih, kjer so jugoslovanski vojaki od radgonske posadke skupaj z boljševiki hodili pit k »Petru«.

Horvat Géza, trgovec iz M. Središča je te dni preko središkega mostu spravljal blago v D. Lendavo boljševiškemu direktoriju. Priče so na razpolago. Zaprite meje, pa ne bo draginje!

Zastopniki mesta Monoštro (St. Gothard) so poslali županiku J. Kleklu izjavo, v kateri zahtevajo priklopitev k Jugoslaviji. Izjava je bila takoj odposlana jugoslovanski delegaciji v Pariz.

Radićeva revolucija.

Sedaj šele, ko je mož pod ključem, prihaja na dan, kako je in komu na korist je delal revolucijo na Hrvatskem, ki so se razširjale o njej vesti po vsem svetu. Preiskava je ugotovila, da je bil mož v zvezah z vnanjim svetom, z Nemci in Madžari. Niso dobili pri njem le tujega denarja, ampak tudi dokumente, ki neoporečno dokazujejo, kakega kova je ta človek. Radić se drži glede denarja načela: non olet! Ne smrdi — pa naj prihaja, odkoder si bodi! Vlada je hotela že objaviti nekatere teh ugotovitev, ali odstopila je od te namere, ker se je pokazalo, da so od Radića zavedeni kmetje že obveščeni o njih in so se streznili. Radić je opisoval kmetom »republiko« tako, da ne bo treba dajati vojakom in ne plačevati nikakih davkov!! Kje je, vprašamo, na svetu kmet, ki ne bi (če je namreč tako neveden, da veruje take oslarije) bil navdušen za tako republiko!! Brez vojakov in davkov in morda še po vrhu z boljševiško svobodo — saj to bi bila prava pravcata obljubljena dežela. Tako je Radić »delal« in pripravljal »revolucijo« v svojo korist!

Gibanje med hrvatsko duhovščino.

Glasom vesti, ki prihajajo iz Dalmacije, se posebno tam širi novo gibanje med duhovščino. Tabor narodne duhovščine v Splitu je izdal program, v katerem zahteva razne reforme, posebno pa nacijonaliziranje cerkve. Zahteva, da se uvede živi narodni jezik v službo božjo, da naj škofe in župnike nastavlja narod sam. Posebno je narodna duhovščina ozloveljena radi postopanja papeža v sedanjih časih. Na vsak način da je treba temeljite reorganizacije katoliške cerkve. Danes ne rešuje več beseda o skali, na kateri je cerkev sezidana. V sedanjih časih se rušijo tudi stene. Sicer pa začenjajo tudi na visokih cerkvenih mestih razumevati zahteve časa. Na konferenci škofov v Zagrebu dne 20. m. m. so prišli precej naproti narodni duhovščini. Zahtevali so staroslovensko službo božjo za vso državo SHS, sklenili so, da bodo posredovali v prilog duhovščini ter da bodo delovali za konkordat s papežem. O vprašanju zedinjenja obeh cerkva so temeljito razpravljali na konferenci škofov v Zagrebu.

Vsa Evropa postala Balkan.

WEIMAR, 1. Amerikanski delegati v Parizu postajajo vedno bolj pesimistični. Idealizem, ki je nekoč v zmagopijanosti potom zveze narodov hotel doseči pobratimstvo vsega sveta in onemogočiti vsako vojsko, se je razblinil v nič. Brezobzirnost napram mednarodnim vprašanjem je splošna. Ko bo zveza narodov končno gotova in sprejeta, bo imela samo še teoretično vrednost. Stari svet se bliža položaju, kakor je bil leta 1914. Vsa Evropa je postala Balkan, ker narodi črtijo eden

---

PODLISTEK

Ilijeva oporoka.

(7)

Avgust Šenoa. — Prevedel M. C—č.

»Bene, bene, dragi Mikulić! Idite le mirno domov in recite sosedom, da slavni magistrat ve, kaj je prav, kaj krivo, in, ako se pokaže, da kdo žali pravico, bo imel opravka z nami. Z Bogom, dragi Mikulić! Tisti vaš pelinkovec je kaj sladak, in, ako vam je preostala kaka čašica, spomnite se mene!« — — —

»Na uslugo, vaša milost! Še danes« — — —

»Dobro, dobro! Že zasolim raku!«

Popoldne tistega dne so se zbrali vrli sosedje pri čaši pri črevljarju Mikuliću, ki je, seveda, blestečim očesom pripovedoval, kako mu je gospod senator razjasnil, da morski rak na vsak način žali »purgarske pravice« ter da mestni pandurji to grdobo in tistega nepoznanoviča odpravijo preko meje svobodnega kraljevskega mesta, naj slavna županija potem stori žnjima, kakor hoče. Težko je opisati veliko radost vrednih sosedov, ki — odhajajoč o polnoči od mladega mojstra niti opažali niso, da vsakdo med njimi nosi morskega raka — v glavi. Ali nobeno srce se ni razigralo tako živo kakor srce žene cehovnega mojstra, ki je bila popolnoma uverjena, da doseže Vida Grgurina pravična kazen radi tistega kihanja, ki se ga ni nikakor mogla rešiti, a uverjena je bila tem bolj, ker je njen dečko ponesel gospodu senatorja Ilijašića skupno s tistim Italijanom, linkovca.

IV.

Senator je držal besedo. V ponedeljek po tem razgovoru na Markovem trgu je vstopil mestni kastelan v prodajalnico Vidovo, veleč, naj Vid takoj pride na magistrat pred gospoda senatorja Ilijašića skupno s tistim Talijanom, o katerem se ne ve, čegav je.

»Dobro! Dobro!« je rekel Vid mirno, »daj Ilija, natoči gospodu kastelanu čašico rozolije! Verujte, dobra je!«

Kastelan, ta leva roka stroge pravice, človek sicer kamenitega srca, se je poleg nepoznane mu dosedaj sladke in močne čašice omečil, da so se mu brke kar smejale; izpraznivši tretjo čašico je cmoknil z jezikom in rekel Vidu:

»Kaj takega res še ni okusilo moje grlo, gospodar Vid! Nu, bodimo iskreni, ako ta Italijan nima potnega lista, ali, ako je komu kaj ukral, stisnem obe očesi in mestoma meja ni daleč.«

To je rekel kastelan Vidu polugulasno, ta pa je oblekel dolgo zeleno suknjo in je, zakopavši obe roki v žepe, odvrnil mirno:

»Ne bojte se za to! Odpirajte oči, kolikor vam drago. Jutri boste mogli pri »morskem raku zopet popiti čašico sladkega žganja. Sedaj pa pojdimo na magistrat!«

Ali, kastelan je imel opravka v svoji kleti blizu svetega duha in je rekel, naj le gresta k senatorju, a on da pride jutri drage volje v obiske k gospodarju Vidu, ali, bolje rečeno: njegovemu žganju.

Vredni sosedje, še bolj pa sosedc, so se, opazivši kastelana, razmestili pri svojih oknih in za svojimi ploti, da vidijo, kako pojde Vid na magistrat s svojim »morskim rakom«. V to jih ni vabila toliko tajna radovednost, kolikor veliko veselje, kako oblast ščiti domače pravice pred tujimi vrinjenci; posebno pa je kramar Krivošić, stoječ pred štacuno, iztikal svoj trebuh, uverjen, da je samo njegova roba fina, samo njegova cena poštena. Ko sta Vid in Ilija, gredoč kraj oken smejočih se žensk, šla mimo Janka, je pozdravil le-ta:

»Dobro jutro, sosed! Srečno pot!«

Vid pa se je ustavil, nataknil svoje naočnike in rekel mirno:

»Naj te odnese »morski rak!«

Dospevši na posvetovalnico je šel gospodar Vid mirnega koraka v sobo Ilijašića, a za njim Ilija, ne vedoč, kaj bo iz tega.

»Hvaljen Jezus!« je pozdravil starec senatorja, položivši svoj klobuk na stolico, »dovolite, poglaviti gospod senator, da sedem; utrudil sem se. Čim stareji postajam, tem viši se mi zdi breg do slavnega magistrata.«

»Sedite, sedite, dragi Grgurin!« — je odvrnil senator prijazno. Med tem je stal Ilija pri vratih.

»Vi ste, poglaviti gospod, citirali mene in tega človeka predse. Tu sva vam na razpolago!«

Senator si je, modro zroč na prazni papir pred sabo, popravljal svileni ovratnik. Na vsak način mu je bilo težko odgovoriti. Mestna in županjska gospoda iz onih časov sicer res niso izbirali posebno finih besed, ko so govorili z meščani ali kmeti in konec vsakega sumovanja je bila navadno živahna formula: »Molči, neumnež! Kaj ti veš!« — ali, z Vidom Grgurinom se ni smelo tako debelo govoriti. Bil je ugleden meščan, človek zdravega srca in na glasu zbog svojega poštenja in svoje milosrčnosti po vsem Zagrebu in po vsej okolici med gospodo in ljudstvom; pak, dasi ni odhajal od svoje hiše, dasi je skozi leta vedno le prodajal robo, vendar mu je bil um izredno bister tudi do starih dni, a razlogi tako naravni in jasni, da se jim je moral klanjati sam mestni sodnik.

»Hm!« je — začel senator, gladeč si podbradnik, »vi, dragi Grgurin!, čujem, da imate neko grdobo, nekakega »morskega raka.«

»Imam.«

(Dalje.)

drugega. Srbi, Grki, Romuni, Francozi in Italijani ne umaknejo svojih opazujočih oči eden od drugega, Anglija pa igra svojo staro znamenito vlogo gledalca. Mirovna konferenca pa je niška teh držav samo v vljudnejši obliki.

IZ ČEHOSLOVAŠKE.

Češki finančni minister o vojnem posojilu.

PRAGA, 1. »Venkov« prinaša razgovor svojega poročevalca s finančnim ministrom dr. Horačkom o vprašanju usode praških podružnic velikih dunajskih bank. Finančni minister je izjavil, da je to vprašanje velikega gospodarskega in političnega pomena, ki pa je v zvezi z definitivno mirovno pogodbo z Nemško Avstrijo in pred to dobo ne more biti rešeno. Zahteve podružnic se ne morejo izvesti na enkrat, temveč le polagoma, kolikor se bodo prilagodile svetovnim izpremembam političnih razmer. O vprašanju vojnega posojila je izjavil minister, da je prav težko postaviti se na stališče, da bi absolutno odklanjali popolno anuliranje teh posojil, ako se pomisli, kolik je bil pritisk na razne kroge občinstva pri podpisovanju in v koliki meri so mnoge hranilnice, Reifeisnovke, posojilnice, zavarovalnice, zakladi in ustanove naše republike in zavodi na Slovaškem pri tem udeležene. S tem pa ni rečeno, da bomo prevzeli vojno posojilo, ki se nahaja pri nas, v polnem znesku z obrestovanjem. To bi ne bilo mogoče in bi pomenilo neznosno obremenitev. Ravno tak problem pa se po temeljitem in skrbnem preudarku ne sme reševati generalno, temveč samo individuelno.

Češka vlada proti ruski sovjetski republiki.

CURIH, 1. Kakor brzojavljajo iz Prage se zdi, da želi tudi češka vlada podpirati protirevolucijo proti ruski sovjetski republiki kakor druge entente države. Zunanj minister, Beneš, se je izrazil, da se ne bo češka vlada vmešavala v nikakem oziru v ruske zadeve. Socijalistični poslanci Stivin in njegovi tovariši trdijo, da se opazujejo v zadnjem času v javnem življenju razne izpremembe, ki stoje v nasprotju z zunanjo politiko. V Pragi obstoja družba ruskih častnikov, kateri je naklonjen tudi dr. Kramař. Nedavno je prišlo v Prago več Kolčakovih in Denikinovih agentov, ki hočejo vzpostaviti carizem s pomočjo vojaške diktature. Ruski častniki agitirajo skupno s temi agenti med vojaki in vojnimi ujetniki, za sestavljenje armade na čeških tleh. Ruski ujetniki, ki se vsprotstavljajo tej agitaciji, se smatrajo za boljševike in ne dobijo prostosti. Ti agentje trdijo, da deluejo v soglasju s češko politiko, češ da je češka vlada že imenovala svojega zastopnika pri Kolčakovi vladi.

PARIZ, 1. Zatrjuje se, da zavzemajo Čehoslovaki vedno bolj grozilno stališče napram ogrskim sovjetom. Predsodnik sveta petorice je poslal Bela Kuhnu noto s protestom proti kršenju premirja s strani ogrske vlade in proti boljševiški propagandi na Slovaškem. Bela Kuhn ni odgovoril na to noto.

IZ NEMČIJE.

BERN, 1. Iz Weimarja poročajo: V narodni skupščini se odobri s 175 glasovi proti 142 med protestiranjem levice odstranitev članka ustave, ki jemlje članom starih kraljevih družin pravico do državnega predsedništva. Socijalni demokratje se posvetujejo, ali morajo odobriti odredbo. Bauer, David in Ehrenbach se nato zahvalijo skupščini za izvršeno delo.

Francoski socialisti pri mirovni pogodbi.

BERLIN, 1. avgusta. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Curiha: Francoska oficijelna socialistična stranka je sklenila, da bo glasovala proti mirovni pogodbi.

IZ RUSIJE.

Načrt mirovne pogodbe za Rusijo.

BERLIN, 1. Rusko boljševiško časopisje objavlja besedilo načrta mirovne pogodbe, ki sta ga dva zastopnika državnega tajnika Lansinga predložila sovjetski vladi. Premirje bi se sklenilo na vseh ruskih mejah, medtem ko bi delegati razpravljali o nastopnih mirovnih pogojih: 1. Na ozemlju bivše ruske države ustanovljene vlade ostanejo v eljavi na ozemlju, ki ga imajo zasedenega, dokler se prebivalci sami ne odločijo za vladno obliko, ki jo žele. 2. Blokada Rusije bi se odpravila. 3. Vse vlade naj bi političnim nasprotnikom dovolile amnestijo. 4. Čete zaveznikov naj bi zapustile Rusijo. 5. Vse ruske vlade naj bi priznale obveznosti bivše ruske države. 6. Svoboda gibanja in občevanja za vse Ruse v celem ozemlju bivše ruske države.

IZ ANGLIJE.

LONDON, 1. (Stefani.) Angleška vlada je priredila nocoj banket v čast članom medzavezniškega gospodarskega sveta. Predsedoval je Lloyd Robert Cecil, ki je v govoru poudarjal važnost in splošno korist vrhovnega gospodarskega sveta. Izrazil je svoje trdno prepričanje v uspehe, ki jih more doseči Zveza narodov. Gospodarski položaj je jako na slabem; da se izboljša, bo treba več mesecev in ravno med tem časom bo treba ožjih vezi med državami in narodi, kar bi jako olajšalo rešitve najtežjih in najvažnejših vprašanj. »Medsebojna odvisnost med narodi,« je zaključil govornik, »je sad moderne civilizacije.« Navzoči so živahno odobravali govorniku.

Iz Italije.

Razprava o volilni reformi v italijanski zbornici.

RIM, 2. (Stefani.) Seja se začne ob 15. Predseduje Rava, ki naznani imenovanje ministrov Albriccija, Seghija in Ferrarisa za senatorje in otvori razpravo o volilni reformi. Micheli, poročevalec o čl. 1) smatra za potrebne nekatere izjave, ki jih ni mogel [illegible] tekom glavne razprave. Opozarja, da so pristaši proporcijonalnega zastopstva smatrali za potrebno, da pridejo do sporazuma s pristaši skrutinija po listi. Komisija, ki je svoje predloge formulirala na temelju tega sporazuma, je sklenila, da se mora izvoliti v enem volilnem okraju najmanj 5 poslancev, čeravno smatra, da bi večje število bolj odgovarjalo sistemu proporcijonalnega zastopstva. Komisija je sprejela, da pride do sporazuma z vlado, Hutsovo metodo, vkljub težavam njene matematiške sestave. Komisija je ubrala srednjo pot med pristaši zaprte in pristaši odprte glasovnice. Govornik naglaša nadalje, da se je ideja o proporcijonalnem sistemu zelo razširila po državi. Upa, da bo zbornica odobrila ta zakon, ki bo eden najboljših proporcijonalističnih zakonov, ki bo zajamčil napredek.

Ministrski predsednik Nitti poziva zbornico, naj ne zateže z obširnim razpravljanjem odobritve zakona, ker se bo vlada uprla vsakemu predlogu o bistveni izpremembi določenega besedila.

Vigna in Drago odstopata od svojih protinačrtov, ker je zbornica za proporcijonalen sistem. Drago si pa vendar pridržuje predloge za nekatere izpremembe. Tudi Manna odstopi na Nittijev predlog od svojega protipredloga. Sichel predlaga, naj se čl. 1. izpremeni v toliko, da se vsakemu volilnemu okraju omogoči izvolitev najmanj 20 poslancev. Trdi nadalje, da se volilni okraji ne smejo preveč omejevati, tako da lahko izrazijo svoje mnenje vse stranke. Zbornica naj z novim volilnim zakonom povzdigne italijansko politično življenje. (Odobravanje).

Marcora Buzolini je bil predložil izpremembo tega člena v smislu, da se poslanci volijo po listovnem skrutiniju z zastopstvom manjšine, toda ker je zbornica drugače sklenila, odstopa od svojega predloga. Razume pa sicer, da se lahko združijo v en volilni okraj pokrajine, ki imajo skupne interese, toda to bi ne bilo upravičeno, kjer si interesi pokrajinski nasprotujejo. Treba je, kakor je pripomnil Nitti, prilagojevati zakon krajevnim razmeram. Samo na ta način se lahko preprečijo spori med posameznimi provincami in druge posledice, ki bi mogle prisiliti zbornico, da pozneje izpremeni čl. 1.

Toscanelli predlaga, naj sicer ostane sedanje število poslancev v deželah, kjer prihaja 1 poslanec na 50.000 prebivalcev, toda naj se to število sorazmerno zviša v pokrajinah, kjer prihaja 1 poslanec na 60 do 70.000 prebivalcev. Nitti, ki hoče, da zbornica na vsak način čim prej odobri zakonski načrt, pobija upravičenost Toscanellijevih izvajanj, češ, da se je vsled vojne število prebivalstva itak zelo znižalo. Prosi zbornico, naj ne odlaga odobritve zakona radi pretirane dobre želje. (Odobravanje.) — Marchesari predlaga, naj se sprejme namesto besedila, o katerem se razpravlja, en edini člen, po katerem se ves narod zbere v en volilni okraj. Volilci imajo potem pravico, da dajo prednost temu ali onemu kandidatu. Zavrača zakonski načrt, ki omogoča vladi preveliko vmešavanje v volitve. (Komentiranje.) Drago predlaga enotno glasovanje s proporcijonalnim zastopstvom v smislu, da glasuje volilec pri volitvah tudi za stranko ,kateri pripada kandidat. Izjavlja, da ni obstrukcijonist. Dvomi, da je socijalistična stranka proti proporcijonali. Agnesi se pridružuje Canditijevemu predlogu, da pustijo dežele, ki nimajo 5 poslancev, kot samostojna volilna okrožja, ker ni dobro, če se majhne dežele priključujejo velikim, s katerimi imajo različne interese, in to posebno na jugu, kjer ni organiziranih strank. Raineri protestira proti žrtvovanju dežel z manj ko 5 poslancev na račun večjih dežela. Sasile smatra, da je okrožje več doprineslo narodnemu življenju, nego pokrajina, zato naj se uvedejo okrožne in ne pokrajinske volitve. Nitti predlaga, naj se ta razprava odloži na jutri. Seja se zaključi ob 19'5. Jutri bo seja ob 15.

Senatova seja.

RIM, 2. (Stefani.) Predsednik Bonnasi otvori sejo ob 16. Tajnik Biscaretti čita zapisnik zadnje seje, ki se odobri. Biscaretti prečita zakonski načrt o odkupnini železniške mreže, ki je v rokah družbe sardinskih železnic. Predsednik otvori razpravo o tem načrtu. Ferraris Karel se popolnoma strinja z zakonskim načrtom. Porablja to priliko, da se zopet povrne na vprašanje, o katerem je bilo že govora med razpravo o začasnem proračunu, t. j. o železniški politiki, ki je odvisna od dveh ministrstev: državne železnice so odvisne od ministrstva za transporte, a železnice, oddane raznim podjetjem, od ministrstva za javna dela. Bolje bi bilo, pravi govornik, da bi bil železniški promet odvisen samo od enega ministrstva. V zalivu Aranci ima svoje izhodišče pomorski in železniški promet kraljeve družbe. Radi te zveze bi se bil lahko uredil urnik, proti katerem se ljudje venomer pritožujejo. Ker je promet na sardinskih železnicah postajal venomer slabši, je ministrstvo za javna dela poslalo tjakaj komisarje, naj ukrenejo, kar je potrebno. Ko pa vendar ni šlo, so se obrnili do ministrstva za transporte. Leto je poslalo nekaj starih lokomotiv, ki so več koristile, nego pa pošiljanje raznih komisarjev. Če bi bile sardinske železnice odvisne od ministrstva za transporte, bi zadostovali trije organi, a sedaj je treba štirih. Upa, da bo zastavilo ministrstvo za javna dela vse svoje sile, da preidejo železnice iz rok zasebnikov v roke ministrstva za transporte.

Carovetti izraža svoje priznanje ministrstu za javna dela, ki je predložilo zakonski načrt, in poziva vlado, naj ne pusti Sardinije v razmerah, v katerih je živela doslej. Govornik pravi na to o bogastvu Sardinije in o vzrokih izseljevanja. Poziva vlado, naj odstrani težave, ki jih je postavila na pot narava in zgodovina obnovitvi Sardinije, ki je vedno kazala veliko ljubezen do domovine.

Filomusi Guelfi izreka vladi zahvalo, ker je predložila zakonski načrt, ki priznava načelo, da morajo biti železnice last države in njene vojske. Tudi Bettoni poziva vlado, naj poskrbi za obnovitev poljedelskih, rudniških in zdravstvenih razmer na Sardiniji.

Minister za javna dela Pantano odgovarja raznim govornikom in pojasnjuje, zakaj je zakonski načrt predložilo ministrstvo za javna dela, a ne za transporte. Senatorja Ferraris Karel in de Vito priporočujeta železniško reformo. Izjavlja, da bi se morda zmaga ne bila Italiji nasmehnila ako bi bile železnice na razpolago državi. (Odobravanje.) Mora se dobro premisliti, kaj in kako se bo ukrenilo za izboljšanje sardinskih razmer. Vprašanje se mora vzeti kot neločljiva celota. Upa, da konča svoje parlamentarno življenje z udejstvitvijo zakonskega načrta za kolonizacijo notranjosti. (Odobravanje.) Sardinija je polna ljubezni in čuta dolžnosti napram domovini. Zastavil bo vse svoje sile za razvoj njenih gospodarskih sil. (Odobravanje.)

Nato se prečita resolucija, ki jo je predložil senator Garavetti. Zakonski načrt, ki gre za tem, da se odkupi cela sardinska železniška mreža iz privatnih rok, je bil odobren.

Seja se je zaključila ob 17'45. Druga seja bo v torek, 5. avgusta.

Rusija v letih 1914.—1918.

Vse, kar se je godilo, je popolnoma deprimiralo ruske državnike, in car sam je postal mračen kot noč. Edini človek, ki ga je znal moralno podpirati, je bil Protopopov, ki je bil imenovan za ministra po Rasputinovem priporočilu.

Protopopov je dobro čutil, da končno mora priti do revolucije, in je videl iz tega položaja en edini izhod: separaten mir z Nemčijo. Revolucijonarno gibanje na Ruskem je hotel ukrotiti s pomočjo nemškega vojaštva. Ker pa je poznal neupogljivo voljo carja in njegovo neomajno zvestobo do zaveznikov, je napravil načrt vladne revolucije, to je: hotel je izzvati revolucijonarno gibanje in pod pretvezo nevarnosti revolucije pregovoriti carja, da bi podpisal separaten mir. Na ta način so se srečavale tri struje. Prva je bila za uprizoritev palačne revolucije odzgoraj, z Mihailom Aleksandrovičem na čelu, in je iskala zaslombe v častništvu petrograjske posadke. Z druge strani potem vladna revolucija, inscenirana od Protopopovega, z namenom, da bi se pod to pretvezo sklenil poseben mir z Nemčijo, in končno resnično revolucijonarno gibanje, ki so je uprizarjale razne revolucijonarne stranke od kadetov pa do skrajnih radikalcev. Vse te tri struje so vsaka po svoje izpodkopavale ugled države, ali naposled so se srečale na isti poti, in tedaj ni nobena mogla več nazaj.

Ljudstvo je začelo dvigati glavo in vedno pogosteje so se čule besede: »Naša bo vzela vrh«. Petrograjska posadka sama je bila **popolnoma demoralizirana. Vojaki so se pečali s kupčijami. Kupovali so za kolikor mogoče nizko ceno tobak, kruh in meso, ali pa kradli te stvari iz vojaških zalog in jih prodajali potem gladnemu ljudstvu za naravnost neverjetno visoke cene. Razun tega so se zbirali v Petrogradu vsi dezerterji, katerih je bilo nad 30.000. Vsi vojaki so bili dobro poučeni, kaj mislijo takoimenovani meščanski krogi, in imeli so za to tudi svoje posredovalce, ki so bile kuharice in hišne petrograjskega meščanstva, ki so bile v najožjem stiku s petrograjsko garnizijo.**

Najpoprej je izbruhnila umetna revolucija, inscenirana od vlade. Okoli 20. februarja, so se začeli pojavljati na dvoriščih kupljeni vladni agitatorji in ščuvati delavstvo, naj pusti delo in gre na ulico zahtevat kruha in mir. Tako je bilo v Putilovih in Lessnerjevih zavodih ter drugih velikih tovarnah. Toda delavstvo jim ni zaupalo, ker so mu bili popolnoma neznani in so jih često pretepli do krvi, ker so jih smatrali za izzivače. Istočasno je zbirala vlada v Petrogradu novo vojaštvo. 25. februarja so se pojavili na Njevskem prospektu prvi demonstrantje z rdečimi zastavami, katere pa so razgnali z lakoto, kajti te demonstracije so inscenirali vladni agentje. Očividno resnično delavsko revolucijonarno gibanje še ni dozorelo, in voditelji so znali zadržati delavstvo, dokler ne pride ura, ki se jim je zdela primerna. V teh dneh je prišel Protopopov v glavni stan, kjer se je nahajal car, in je dobil od njega podpis dekreta, s katerim se je razpuščala gosudarstvenaja duma, kjer so nekaj dni poprej razni poslanci, med njimi Miljukov, Kerenskij in grof Vladimir Bobrinskij očitali ruski vladi izdajniško željo, da hoče zaključiti separaten mir. Car je dekret podpisal, in duma bi se morala razpustiti. Ko so se zbrali poslanci 26. februarja, so sklenili, da se dekretu ne pokore, da se duma ne razide, da ostane nasprotno v permanenci, kar je smatrati za prvi revolucijonarni akt proti vladi.

Vatikan in Jugoslovani.

V »Jugoslovanski Zastavi«, izhajajoči v Chicagu, piše dr. A. Biankini (mislimo, da je to brat Jurija Biankinija, izdavatelja »Narodnega Lista« v Zadru in bivšega dalmatinskega poslanca v avstrijskem parlamentu):

Eno najvažnejših vprašanj, ki se imajo rešiti v državi SHS, v duhu znosljivosti in sodobnosti, je versko vprašanje. Ne mislimo tega samo po besedi zakona in nove ustave, po kateri je zajamčena verska enakost, svobodno in javno vršenje božje službe trem glavnim veroizpovedanjim — pravoslavnim, rimskim katolikom in mohamedancem — ki jim pripada naš troimeni narod in ki se smatrajo kot enakopravne napram državi.

Versko vprašanje postaja za nas Hrvate in Slovence posebno danes eminentno vprašanje: narodno, kulturno in politično.

Borba, ki traja že od 9. stoletja med latinščino in slovenskim cerkvenim jezikom in pismom, postaja vsled postopanja Vatikana vedno bolj akutna in vprašanje narodne hrvatske in slovenske cerkve usiljuje samo po sebi, da se zagotovita narodno edinstvo in posest v južnoslovanskih pokrajinah.

Spomenica, izročena papežu, in obisk v tej smeri v Parizu in Rimu, deputacije, ki jo je vodil splitski in makarski škof, dr. Jurij Carić — sta značilna. (Škof dr. Carić je vodil v Rim deputacijo, ki je zahtevala od papeža sankcijo za uvedbo glagolice v mašnem delu službe božje ter rabo srbsko-hrvatskega jezika v vseh ostalih delih službe božje).

Dr. Biankini naglaša, da je to tudi eminentno kulturno vprašanje ter vprašuje:

Ali hoče Vatikan ustreči tem upravičenim zahtevam in željam hrvatsko-slovenskega episkopata? Pisec — dvomi. Papeški Rim se je za časa vojne odkrito izjavil s svojimi simpatijami za Avstrijo in Nemčijo in proti Rusiji in Slovanom! Nikakega dvoma ni na tem, da so bile simpatije Vatikana za časa vojne in pozneje za Nemce. Papež se je zavzel tudi, da bi se Nemcem ublažili pogoji miru. Ko so se v bivši Avstro-Ogrski dogajala tista divjaštva, katerih žrtev je bila tudi duhovščina, nismo čuli nič o tem, da bi bil glavar katoliškega sveta zgenil le s prstom na korist svojih vernikov [illegible]

Sedaj čujemo o živinskih grozotah in zločinih od strani Nemcev na Koroškem, (zopet tudi duhovniki žrtve), ali nič ne čujemo o kakem posredovanju Vatikana za pravico!

Naša duhovščina se je pokazala doma na svoji višini. Zato vprašuje dr. Biankini: »Mari ni prišel čas, da se Hrvatje in Slovenci prebude ter da v državi SHS proglasi narodno hrvatsko-slovensko cerkev: brez Vatikana in mimo njega?! Ali ni bilo skozi 10 stoletij dovolj tega nasprotstva, ko v imenu vere odvzema Jugoslovanom vsako pravico do brambe, vsako narodno čast?! Kratil jim je pravico jezika samo zato, da so se širili latinizem, germanizem in madžarizem na škodo našega narodnega napredka in duševnega razvoja.

Po današnjem duhu časa ne more v svobodni državi obstojati odvisna cerkev. Vatikanski Rim je pokazal, da je odvisen od vsakogar, ki ima strogo oblast in strog bič v svojih rokah. Dokler ni padla opora Dunaja in Berolina, je klečal pred njima.

Narod ima pravico do samoobrambe in v to mora uporabiti vsako sredstvo. Rešitev mora biti narodu vrhovni zakon: v narodni državi svobodna narodna cerkev!

Drobne vesti iz Jugoslavije.

Kraljevska garda v Ljubljani. V pokrajinskih središčih, Zagrebu, Sarajevem in Ljubljani, se ustanovijo bataljoni kraljevske garde, za katere so že imenovani poveljniki.

»Marburger Zeitung« pod državnim nadzorstvom. Vlada je dala pod državno nadzorstvo »Marburger Zeitung«. Za nadzornika je imenovan dr. Fran Lipold, odvetnik v Mariboru.

Okrajni fiziki. Razpisano je veliko število služb za okrožne fizike v vsem kraljestvu. Potreba je zelo velika, ker se širijo povsod nalezljive bolezni. Imenovanja izvrši sanitetni oddelek ministrstva za notranje stvari.

Učiteljski kongres v Belgradu. Srbsko učiteljsko društvo je pozvalo vse učitelje kraljevine SHS, naj pridejo v Belgrad na veliki učiteljski kongres, ki se vrši dne 6., 7. in 8. avgusta t. l. Na tem kongresu se bodo razpravljala sledeča vprašanja: 1. organizacija vseh učiteljev, brez ozira na vero v enotno društvo, čigar sedež ima biti v Belgradu; 2. padlim učiteljem naj se postavi spomenik in v ta namen naj se izvoli odbor, ki naj ukrene vse potrebno za nadaljno delo.

Dijaki in vojaško službovanje. Vsled odredbe vojnega ministrstva se ne bodo rekrutirali dijaki, ki sedaj posečajo šole, a do sedaj niso izpolnili svoje vojaške dolžnosti. Vpoklicani bodo v vojaško službovanje šele potem, ko dokončajo svoje študije. Vladna naredba se nanaša na vse kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev in na vsa vseučilišča.

Vojaška taksa v Jugoslaviji. Za predpis vojaške takse velja za leto 1919 to-le; Rojstni letniki 1892—1896, za katere se leta 1915—1918 vsled vojnih razmer niso vršili redni nabori, marveč le črnovojna pregledovanja, so z zadnjim pregledovanjem leta 1917, oziroma 1918, zadostili svoji naborni dolžnosti in so s 1. januarjem 1919 stopili iz naborne v vojaško-taksno dolžnost. Vojaškim oproščencem, ki so med vojno služili aktivno vsaj šest mesecev, se za leto 1919 predpiše polovico vojaške takse, onim pa, ki so služili manj kot 6 mesecev, se predpiše cela zakonita taksa. Popolnoma so oproščeni plačila vojaške takse vsi, ki so med vojno dejanski služili, in pa državni deželni in občinski nameščenci in nameščenci javnih dobrodelnih zavodov (okrajnih bolniških blagajen, zavarovalnih zavodov, bolnišnic itd.), ki so bili med vojno iz službenih ozirov oproščeni vojaške službe.

Okraden minister. Te dni so v Zagrebu ujeli tatu, ki je ukradel vseučiliškemu profesorju dr. Lavriču 17 kokoši v vrednosti 255 kron. Policijske poizvedbe so dognale, da je tat Peter Gorup, ki ga išče tudi beligrajska policija. Gorup je bil namreč zasebni sluga ministra Marinkovića, kateremu je ukradel 10.000 dinarjev, 4000rubljev, zlato uro zlato tobačnico, 3000 kron denarja in več francoskih in angleških zlatnikov. Ukradenega denarja niso več našli pri aretirancu, ker ga je že zapravil v Belgradu, kakor je izpovedal. Oddali so ga sodišču.

Živila aprovizacijske komisije.

za teden od 4. do 9. avgusta 1919.

(Preščipne se št. 6 nove živilske izkaznice.) —

Koruzna moka: 50 dkg po 70 stot. kg.
Testenine: 50 dkg po 1'30 ital. lir kg.
Riž: 1 kg po 1'15 lir kg.
Leča: 30 dkg po 2'— ital. lirl kg.
Kava: 10 dkg po 10 lir kg.
Sladkor: 15 dkg po 4'70 lir kg.
Cikorija: 30 dkg po 1'40 lirl kg.
Milo: 1 kos navadnega kuhinjskega mila (10 dkg) po 14 lir. stotink kos.
Ekstrakt holandske kave marka Italia: 1 zavoj (60 gramov) na osebo po 35 stotink zavoj.
Čisto oljčno olje po 5'— lir liter, 20 cl.
Kis: četrt litra po 1'40 liter.
Slanina: 15 dkg po 7'20 lir kg.
Lososi: v posodah po okoli pol kg po 3'— lire posoda.
Jezik: V škatljah po 45 dkg po 4 lire, 1 škatlja na izkaznico.

Živila ki se razdele posestnikom ubožniških izkaznic: sladkor, kava, cikorija, ekstrakt holandske kave marka Italia, milo in kis.

Kondenzirano mleko, sladko: Do 4 odmerkov živilske izkaznice 1 posodica, čez 4 odmerke živilske izkaznice 2 posodici prvovrstnega sladkega kondenziranega mleka (marka Mercurio in marka Nutrice) po 2'90 lirl posodica.

Po zahtevi, z ozirom na množino, ki se nahaja v skladišču, se dobi: ali 1 zavoj lepljivega peciva, po 60 stotink zavoj, 1 zavoj sladnih biškotov, po 85 stot. zavoj, 1 zavoj riževega zdroba, po 80 stot. zavoj, 1 zavoj žitne moke, po 80 stotink zavoj, 1 zavoj hranjive moke, po 90 stotink zavoj, — ali pa 1 zavoj mekinaste moke, po 90 stot. zavoj.

V ribji tržnici: Namočena polenovka po 2'52 lir. kg. Nasoljene prvovrstne velike sardele po 10 lir. stotink ena. Nasoljene majhne sardele po 5 lir. stotink ena.

* * *

Razdeljevanje petroleja.

Izkaznice št. 45, že v rokah odjemalcev, veljajo do vštevši ponedeljek 4. avgusta 1919. Cena: 56 stot. liter za mesto in predmestje, 60 stot. liter za vso okolico.

Razprodajalcem, ki bi iz kakršnegasibodi vzroka ne prinesli izkaznic vsaj do sobote 9. avgusta 1919 se kratkomalo odvzame pravica do nadaljne razprodaje petroleja.

Domače vesti.

Ustavitev osebnih vlakov. Zaradi kritičnih okoliščin v zalogah oglja je odredilo generalno ravnateljstvo železnic, da se ustavi do nove objave s 1. avgustom 1919. promet sledečih osebnih vlakov: Proga Trst, centrala — Videm: vlak 1803: Gorica, drž. (odhod 5'58) — Videm (prihod 7'45) vlak 1806: Videm (odh. 17) — Gorica, drž. (prih 18'50); proga Logatec—Trst, centr.: vlak 665 Logatec (odh. 13'35 — Trst, centr. (prih. 16'30), vlak 655: Št. Peter na Krasu (odh. 17'06) — Reka (prih. 17'50); proga Št. Peter na Krasu — Reka: vsak 655: Št. Peter na Krasu (odh. 17'06 — Reka (prih. 18'50), vlak 654: Reka (odh. 12'25) — Št. Peter na Krasu (prih. 14'34); proga Trst Sv. Andrej—Herpelje: vlak 1927: Herpelje (odh. 15'40) — Trst Sv. Andrej (prih. 16'25), vlak 1926: Trst Sv. Andrej (odh. 12'50) — Herpelje (prih. 13'39); proga Divača — Pulj: vlak 1945 Divača (odh. 13'30) — Pulj (prih. 16'35), vlak 1944: Pulj (odh 12'30) — Divača (prih. 15'50); proga Kanfanar — Rovinj: vlak 1965 Kanfanar (odh. 13'33) — Rovinj (prih. 14'15), vlak 1966: Rovinj (odh. 12'20) — Kanfanar (prih. 13'09.)

Dražba nedostavljivih poštnih pošiljatev. Dne 6., 7., in 8. avgusta in eventuelno tudi v naslednjih dnevih se bo vršila v prostorih bivšega carinskega urada na centralnem poštnem uradu javna dražba nedostavljivih poštnih pošiljatev in izgubljenih predmetov.

Na izrednem občnem zboru tržaške podružnice Slovenskega planinskega društva dne 26. julija t. l. je bil izvoljen naslednji odbor: načelnik dr. Matej Pretner, tajnik Vilko Modrijan, blagajnik Janko Malenšek, odborniki: Nice Stepančič in Ivan Bandel, namestnika: Viktor Bohinec in prof. Robert Kenda, zaupniki: dr. Edvard Slavik in dr. Egon Starè, pregledovalca računov: Valentin Marušič in Rudolf Gulič.

Tržaška kmetijska družba. Gospodje odborniki in zaupniki kmetijske družbe so naprošeni, da se blagovolijo udeležiti sestanka, ki bo v torek ob 16 v uradnih prostorih, ulica Filzi (Vienna) 10, in na katerem se bo razpravljalo o važnih stvareh glede nedeljskega občnega zbora.

Opozoritev. Tiste deklice, ki so se vpisale za pouk v francoščini na trgu S. Giovanni št. 4, se opozarjajo, da se lekcije pričnó v ponedeljek, 4. avgusta, ob 16. Ob tej priliki se opozarja vnovič, da morejo dobrote **brezplačnega** pouka biti deležne le revne, nadarjene in marljive deklice, izrecno priporočene od vodstva šole, ki jo obiskujejo.

Šentjakobski pevski zbor, v katerem so združena skoro vsa šentjakobska društva, je začel šele meseca aprila po oblastvenem dovoljenju svo je redne pevske vaje, najprvo v posebni sobi otroškega vrtca, pozneje pa v dvorani »Delavskega konsumnega društva« pod vodstvom neumornega pevovodje g. prof. V. Mirka. Namen pevskega zbora je bil predvsem dosežen z združitvijo posameznih šentjakobskih društev, a o uspehu pevskega zbora kot takega pa naj sodi sl. občinstvo, ki ga bo imelo priliko poslušati v nedeljo 10. t. m., v dvorani »Delavskega konsumnega društva«. Natančni spored se objavi tekom prihodnjih dni. Vstopnina h koncertu je L 1'—, sedeži od I.—V. vrste po 80 stotink, sedeži od VI. vrste naprej pa po 50 stotink. Preplačila se hvaležno sprejmejo. Sedeže ima v predprodaji g. voditelj postilne v »Delavskem konsumnem društvu« pri Sv. Jakobu.

Telovadno društvo Sokol v Trstu. Telovadba za gojence: 1. in 2. letnik, torek in petek 16—17, 3. in 4. letnik, ponedeljek in četrtek 16—17.

Godbeno društvo pri Sv. Jakobu priredi danes v Konsumnem društvu pri Sv. Jakobu koncertno veselico s prijaznim sodelovanjem rojanskih fantov. Izvaja se: dvospev iz opere »Ločena žena« in dvospev iz opere »Kraljica kinematografa«, »Vlaška legenda« za sopran in alt ter dvospev iz operete »Valčkov čar«. Delovala bode tudi šaljiva pošta. Del čistega dobička je namenjen v dobrodelen namen. Po končanem sporedu ples do polnoči. Začetek točno ob 17. Vstopnina 60 stotink.

Tržaška kmetijska družba. Vsled novo nastalih razmer opažamo, da se v vseh državah, kjer so se vršile izpremembe, ljudje preseljujejo in da preha.a posest iz roke v roko. Posestva se prodajajo in kupujejo, ali pa dajejo v najem, in vidimo, da se tudi taki ljudje lotijo gospodarstva, ki niso po poklicu kmetovalci ali so pa še premladi in neizkušeni. V očigled temu dejstvu naj navedemo tu nekatere točke, na katere se je treba ozirati

IVAN BALOH:

Himna najlepšemu dnevu.

(Spomin na novo mašo.)

Zarja večerna je jemala slovo — in gostje so se razhajali. Odmevala je še melanholična pesem v tiho, molčečo noč — in kmalu so trudne oči zasanjale presladek san — — —

Eno srce pa se je o polnoči prebudilo, ravno o polnoči, kot bi hotelo še v naprej živeti dan veselja. Ravno o polnoči! Pred seboj je videlo pot, dolgo, težko in krvavo. In čim bolj je popotnik s tem srcem gledal v daljavo, tem daljša se mu je zdela pot — naravnost neskončna.

Čudna je bila ta pot.

Ob cesti je rastlo le malo dreves — a na njih je bilo obilo cvetja, a le malo sadu. Pot pa včasih zelo ozka in lepa, druga pa zelo široka. Stranske njene poti so vodile na vse plati, kamor jih je vodila svoboda in prostost. In v daljavi so bile te poti in vse ceste silno široke. Ceste so bile gladke in lepe in dišeče cvetje je duhtelo ob njih.

Popotnik je stal pred velikim vprašanjem: Kam bo šel? Po kateri?

Oh, da bi bil takrat eden, da bi na ozko pot natrosil cvetja, vsega, kar ga premorejo vsi vrtovi sveta, vse opojne klike vseh cvetočih rož, kar jih poljublja božje solnce, vse, kar obiskuje in ljubi in izsrkava nedolžna beseda — vse, vse naj bi natrosil na ozko pot. —

Popotnik pa je šel na drugo, na široko, ker je mislil na stranskih potih najti cvetic, ki jih nikdo ne najde in ki bi same žalostne zvenele. Ne bi bilo prijazne roke, ki bi jih odtrgala, ne bi bilo prsi, na katerih bi izdehtele, ne bi bilo čaše, v kateri bi se klanjale tistemu, ki jih je utrgal.

Potnik je obstal nem in tih in se vzbudil iz svojih sanj. Bil je truden, sklenil je, da se vrne iz te poti.

Od takrat naprej se je začela pot, ki ni imela nobenih cvetočih dreves in ob cesti trpljenja nobenih cvetic.

Tedaj je zadonela iz dna duše himna, polna najblažjih akordov harmonije:

Oh, ti zlata zora solnčnega dne, da bi nikdar ne zatonila!

Oh ti krasno jutro življenja, ki ga pozneje ni bilo nikdar več!

O, ti čista duša, takrat si bila na pragu življenja — o da bi ostala tam, ne da bi šla preko njega, ko si bila polna nad in ljubezni in odprtih rok in odprtega srca, misleča, da so tudi po prvi novomašniški daritvi vsa srca odprta, vse oči odkrite in vse roke čiste. —

Oh, kako si se varala!

Ti si sama spoznala, da je svet drugačen, kot mu gledaš v oči, — in težko je povedati — po tolikih letih si spoznala, da si sama v trhleni posodi, ki se imenuje — človek. —

* * *

Nocoj je minulo 23 let. Padli so slavoloki in že davno je usahnilo spleteno cvetje.

Vsako cvetje pa rodi seme. In seme naj bo to:

Iz keliha trpljenja naj izraste prelepa roža ljubezni, ki naj zakliče vesoljnemu svetu, da je svet — solzna dolina, a polna ljubezni in trpljenja — za vse.

pri urejevanju novega gospodarstva. Prva in glavna stvar je, da gospodar preudari, koliko ima kapitala. En del kapitala ali premoženja leži v zemlji in poslopjih, ki se imenuje zemljiški kapital, a drugi del kapitala ali premoženja mora gospodar držati v rokah, da si nabavi orodje, semena, živino, krmo, gnoj, da plača davke, delavce, zavarovalnine itd. in to je gospodarstveni kapital. Nevadno neizkušen gospodar ceni ta gospodarstveni kapital prenizko, in ker mu zmanka denar za nabavo gospodarskih potrebščin, zaide v dolgove, iz katerih se ne more več izkopati. Zategadel naj gospodar, ako nima dovolj denarja, ne kupi manjšega posestva, ampak naj najši vzame večje posestvo v najem. Važno je tudi, da ne zida v gospodarstvu poslopij, ki niso neobhodno potrebna, in da si tudi ne nabavi preveč dragih strojev in orodja, ki jih pozneje morda niti ne rabi. V tem oziru je najbolje, da si vzame za zgled sosede, razumne gospodarje, in naj se ravna po njih nasvetih. Najvažnejša stvar pri vsakem gospodarstvu pa je gnoj. Gnoj in gnojnica sta danes mnogo več vredna kot denar. Če imamo to, nam ni treba toliko skrbeti niti za umetna gnojila. Pač pa moramo skrbeti, da se nam ne pogubi nič pepela in da spravljamo vse smeti, cestno blato, plevel, nanošeno prst, kri, lase itd. na kup, kateremu pravimo kompost ali mešanec, kojemu se lahko pridajo človeški odpadki in konjski ali svinjski gnoj, ki nista prav dobra za polje. Ta kup se večkrat polije z gnojnico in enkrat ali dvakrat na leto premeša, ter je izvrsten za travnike, za polje pa manj, ker zaseje plevel. Ako skrbimo za travnike, bomo imeli mnogo in dobre krme, več živine, več in boljšega gnoja. Gnoj naj bo na gnojišču, ki ima neprodirna tla, ki malo visijo proti gnojnični jami, ki mora biti popolnoma neprodirna. Gnoj mora biti vedno dobro stlačen in vlažen, da se ne razkrgljajo in ubijajo bramine snovi v podobi plinov, zato ga včasih polivamo z gnojnico in tudi potrosimo z gipsom ali šoto. Ko izvažamo gnoj, ga moramo tudi hitro podorati ali vsaj s pršlo pokriti. Najglavnejša stvar pa je v gospodarstvu, da zabeležimo vse troške in dohodke za vsako posamezno panogo in rastlino, tako da znamo, kaj se nam izplača, kaj ne, — in da uredimo po tem svoje kulture. Čez vse važno je pa tudi, da znamo, v kakšnem gnojitbenem stanju se nahaja vsak kos našega zemljišča, da uredimo po tem razumno rotacijo ali kolobarjenje, to se pravi, da sejemo ali sadimo na vsak kos dotično rastlino, ki jo zahteva gnojitbeno stanje vsakega kosa zemljišča.

Padel je z drugega nadstropja. Včeraj ob 19 so klicali zdravnika rešilne postaje v ulico S. Zenone, kjer je Romano Laša, star 12 let, padel z drugega nadstropja in si pri padcu zlomil desno nogo. Zdravnik je dal prvo pomoč.

Nesreča na delu. Mizarju Josipu Grillonu, staremu 17 let, je na del upadel na glavo kos stekla. — Voznik Jernej Valdemarin, star 68 let, ki stanuje v ul. S. Francesco 41, je včeraj padel z voza in se hudo pobil. Zdravnik rešilne postaje mu je dal prvo pomoč.

Tatvine. Ferdinandu Comiciju so ukradli na južni postaji listnico s 320 lirami. — Ivanu Rossettu so ukradli na trgu Venezia listnico s 550 lirami. — Guerino Bradischia je pustil na nekem parniku zlato uro z verižico, vredno 400 lir. Ko se je povrnil, ni našel ure več.

Od nedelje do nedelje.

Začenjam s pariško konferenco. Ugotovljam, da je bilo nje »stanje« tudi v tem tednu »stacijonarno«, kakor govore o bolnikih, s čemer pa nočem reči, da so velmožni gospodje državniki v Parizu — bolniki. Zdravi so in samosvetni, razun enega edinega člana italijanske delegacije, Crespija, ki je nevarno obolel in so ga morali operirati. Ne bi pa hotel trditi, da mu je prišlo slabo radi Orlandove državniške — modrosti. No, ker ne čitam več nikakih »bulletinov« o njegovem stanju, sodim, da je izven nevarnosti«, kakor se glasi tehniški izraz, kadar se je stanje bolnika obrnilo na bolje in se svet oddiha. Če gre namreč za nenavadnega bolnika; kajti radi navadnih ljudi se svet ne razvnenemje in jih pušča, naj v božjem miru ozdravijajo, ali pa umirajo! Tudi novega italijanskega ministra za vnanje stvari, Tittonija, je te dni v Parizu — čeprav živi bolje drugačno diplomatsko življenje, nego njegov pogoreli predmik — nekaj prijelo. Pa ne bo nič hudega. Poročila govore le, da je nekoliko »indisponiran«. Nikako čudo, ko mu je prišla v delež — taka dedščina!

Crespi torej na potu do ozdravljenja. Tittonijeva »indisponiranost« bo, ako Bog da, ali je že srečno premagana, a ostali velmožni gospodje vsi zdravi in čvrsti in izvrstno disponirani, samo ne za — hitro delo. Konferenčniki so torej pri dobrem zdravju, ali organizem, ki ga sestavljajo, slavna konferenca, noče zadnje čase nič kaj prav funkcijonirati. Konferenca »laborira« — vidite, držim se tehničnih izrazov — menda na kaki tajni bolezni! Toda prosim, da si pri tem ne bi mislil kaj slabega o tej ženski! Ima sicer — ako me ne vara — neka izvestna ljubavna razmerja, ki pa niso zgolj ljubavna, marveč poleg tudi precej praktično računajoča. Ženske sedanjih časov so postale praktične pri izbiranju svojih »bodočih«: govore, da oddajalo srce, pri tem pa ne pozabljajo na — roko, ki hoče pregrnati. Sicer pa je konferenca poštena ženska in nikdo ne sme misliti nič slabega o nji... Honny soit qui mal y pense! — pravi francoski pregovor: »Sram bodi tistega, ki misli pri tem kaj slabega!« Duševni oče tega reka je bil angleški kralj Edvard III. Na nekem dvornem plesu je njegova ljubica, grofica Salisbury izgubila svojo modro podvezo. Kralj jo je hotel hitro pobrati, a je pri tem malo privzdignil — krilo ljubice. Cenjeni navzoči so se zlobno muzali. Kralj pa je vzkliknil: Honny soit qui mal y pense! Kralju pa ni bila dovolj ta lekcija, ki jo je dal zlobnežem in zlobnicam, ampak je sklenil, da povzdigne podvezo ljubice do največe časti in jo ovekoveči z ustanovitvijo tudi sedaj še najodličnejega angleškega reda: Order of the Garter — »red modre podveze«. Tako vsaj pripoveduje pripovedka.

Kralj Edvard je bil pravi ljubimec in kavalir. Ni puščal ljubice v zadregi in z očločnim činom je zavezal jezik zlobnim ljudem... Jaz sicer ne morem misliti, da bi tudi gospa konferenca mogla izgubiti podvezo na pariškem plesu. Ali, če bi se zgodilo: koliko ljubimcev bi pograbilo po nji — po podvezi namreč in ne po ljubimki?! In če bi se kateremu pripetila slična nezgoda kakor se je angleškemu kralju....?! Ljubimci imajo seveda dgovarjajoče število — zavistnežev. Ti bi videli marsikaj potlej prikritega, a ne bi se le muzali, ampak brusili bi pošteno svoje zlobne jezike. Situacija bi bila precej kočljiva. Ljudje slutijo tam pod krilom marsikaj nelepega! Koliko bi jih bilo in kako bi hoteli reševati čast konferenčine — podveze?!

Mari nisem tudi jaz med tistimi zlobnimi jeziki, ko dopuščam le misel, da bi mogla priti konferenca v tak kočljiv položaj?! Zlobni smo, zlobni vsi skupaj. In naše ženske govore, da Slovencem ni v krvi kavalirstvo napram ženstvu. Jaz pa mislim, da je to res in da ni res: mešana družba smo, kakor je povsod na svetu! Saj nas je vendar-le mnogo, ki držimo besedo, izrekamo pred oltarjem svoj »da« in — osrečujemo. Morda bo hotela oporekati temu »osrečevanju«. Pa naj le! Odgovoriti ji moremo, da v tem pogledu marsikatera — pošteno vrača marsikateremu.

Nismo tako slabi — ne! Kritičneji pa smo slovenski možki med seboj, posebno če se srečavamo na veliki cesti javnega političnega življenja. Kar iz rokava stresemo sodbe — seveda, najraje neugodne — proti tistim, ki se pehajo v ospredju. Za hrbtom smo jim — kako lepo se da streljati pušice... modrosti! »Kako so mogli storiti tako in tako?« »Zakaj niso storiti tako in tako?« »Saj je bila stvar tako jasna!« Kar iz rokava sipljemo nasvete, ki so seveda, vsi dobri, neoporečni. Le to hibo imajo, da navadno prihajajo, ko je prepozno...!

Nekega dne smo čuli nekoga, ki je sicer pameten mož, kako se je spravil celo nad slavnega Palackega in njegovega slavnega zeta dr. Fr. L. Riegra. Oba sta bila velika politična grešnika. Prvi je bil — »avstrijakant«. Kako je mogel vendar izreči sodbo, da bi morali Avstrijo ustvariti, če bi je ne bilo! Drugi pa je bil njegov — zet! Brezuspešni so bili mnogi poizkusi, da bi mu pojasnil, da je vsakdo produkt svoje dobe in razmer, v katerih živi. Ko je živel Palacky, je bila Avstrija mogočna država, in da je tedaj jamel besedo dotični sodnik, tudi ne bi bil mislil, da pride čas, ko te Avstrije ne bo več! Palacky je bil pač uverjen, da je v središču Evrope, kjer naleta drug na drugega toliko svetov, potrebna vmesna državna tvorba, ki naj odklanja spopade. In da je mislil pri tem na Avstrijo, je imel za to tehten razlog: imenel je to državo pred seboj kot mogočnega činitelja evropskega položaja. Gotovo pa si ni želel take Avstrije kekršnje je bila do svoje pogube. In da misel na kako tako vmesno tvorbo v srcu Evrope ni bila tako pod nič, nam govori dejstvo, da se tudi danes govori o potrebi take tvorbe, posebno od francoske strani. Mari se ne razpravlja o »podonavski konfederaciji, ki naj bi stopila na mesto preminule Avstrije kot vmesna tvorba?! Palacky je bil vendar le pameten človek in velik politik vkljub onemu inkriminiranemu reku!

Nekdo je izračunal te dni, da so Jugoslovani vse zavozili in vse zapravili s tem, da so po vsej sili hoteli imeti svojo Jugoslavijo, mesto da bi se bili enostavno pridružili Srbiji, že organizirani in ugledni. Ta da bi bila vse izvojevala. Jaz pa bi stavil svojo glavo — bogastva ne morem, ker ga nimam — da bi bil isti kritik, če bi se bilo dogodilo po njegovem, a bi ostalo brezuspešno, zopet vedel vse bolje in bi tožil: »Kaj naj doseže mala Srbija? Ustanovili naj bi bili veliko jugoslovansko enoto in — vse bi šlo!«

Kritikovati je lahko — post festum. Danes je občni zbor političnega društva »Edinost«. V velikih in veleresnih časih začenjamo zopet s političnim življenjem. V tem trenotku uvažujmo staro resnico, da je politika največa umetnost, da je, rekel bi — loterija. To je delo, ki nima nikdar konkretnih in gotovih veličin, s katerimi bi moglo zanesljivo računati niti od danes do jutri, ker se premise, na katerih zida in katerim primerno določa svojo taktiko, morejo izpremeniti črez noč. Tako se dogaja često, da je sklep, storjen danes povsem primerno danim okolnostim, in povsem umesten in pameten, jutri — kakor bi rekli naši kritiki — »neumen«! Kako so mogli to storiti?! Ko bi bili tako in tako storili! itd. itd. In za uboge takozvane voditelje je to zlo — ki bo v bodoče še hujše — da se često ne morejo braniti, ker jim skrb za stvar, ki jej služijo, ne dovoljuje, da bi se branili da bi govorili o vzrokih in da bi odgovarjali na tisti nesrečni zakaj? Morajo ostati v neugodni luči. In zapomnijo naj si našinci, da Bog še ni dal nobenemu narodu politika, ki bi mu bili usojeni samo in edino le uspehi! Politika je loterija! Politiku ni dano, da bi mogel računati le z danimi gotovostmi. Tako rekoč ugibati mora. Zato polagam našincem na srce besede ministrskega predsednika Nittija — gotovo poštenega italijanskega patrijota in razboritega politika in voditelja — v senatu dne 25. m. m.: »Motriti moramo položaj kakor je. Vsaka rekriminacija radi minolosti je škodljiva, vsaka razprava o odgovornosti neplodna! Vsako prerekanje, ki razceplja duhove, usodno! Ne smemo varati, vzbujajoč nade, ki se ne dajo uresničiti. Manjo se boji javnih revolucijonarnih agitacij, nego pa vzbujanja nad v ljudstvu, ki se ne morejo izpolniti!«

To so modri nasveti, ki naj bodo v kažipot naši javnosti na prihodnjem političnem delovanju. Ako se bomo le prerekali o tem, kar je bilo, mesto da bi se dogovarjali o tem, kar naj — bo: potem bo zlo, bo nesreča! Hotel bi podrobno utemeljiti to svoje »črno« prorokovanje. Ali, preveč bi se zategnilo in drugi gostje v naši »Edinosti« bi se morda hudovali na-me, da jim odtezam preveč prostora.

Kar se pa tiče pariške konference in nje tajne bolezni, sodim, da hočejo počakati, da pride zopet zdravnik iz — Amerike. C—č.

Razne vesti.

Morski tok, ki teče čez ocean kot reka, nosi s seboj toplino iz vročih krajev v severne. Največja blagodat za severne evropske dežele je Zalivski tok, ogromna reka tople vode, ki teče po vodni strugi Atlantskega oceana. Ta tok prenese mimo Amerike pri Floridi vsako uro pet bilijonov kubičnih metrov vode, tople 36° C, proti severnim krajem Evrope. Izračunali so, da je toplina toka v severnih krajih tako velika, da bi jo parni stroji mogli porabiti za tri bilijone konjskih sil, ki bi gnale 400 milijonov največjih oklopnic. Ko je v januarju v srednji Evropi stroga zima, se pri Norveški zberejo ribiči, da lovijo sledike, ki priplavajo v veliki množini po Zalivskem toku.

Sin Leopolda Salvatorja pred policijo. V Curihu se je zaletel neki častnik z motociklijem v mimoidočo ženo in jo podrl na tla. Množica je častnika obkolila, vmešala se je policija in moral se je legitimirati. »Poročnik Karl Rainer«, je dejal častnik in policaj je zapisal njegovo ime in stanovanje. Čez nekaj dni so ga poklicali na policijo, kjer se je razvil ta razgovor: »Vi se imenujete Karl Rainer?« — »Ne.« — »Ne?« Kako se pa tedaj imenujete?« — »Habsburg.« — »Kako je to mogoče, da imate ime cesarske dinastije?« — »Član sem te družine. Moj oče je nadvojvoda Leopold Salvator.« Kljub temu so postopali z njim kot z vsakim drugim smrtnikom; zadevo so popisali, dodali številko in oddali vse skupaj pristojnemu sodišču.

Senatorjevo uho. Pred pariško poverjeništvo za invalide je prišel vojak s prestreljeno nogo, popačenim obrazom in bolnimi pljuči. Poverjeništvo je dognalo, da je nesposoben za delo za 30 odstotkov. Vojnik je bil s tem zadovoljen, če ne bi bil videl, da so nekemu senatorju, ki je na fronti oglušil deloma in je na eno uho, prisodili 20 odstotkov nesposobnosti zadelo. Vojak se ni mogel vzdržati, da je glasno in ogorčeno protestiral proti temu, čemur so se pridružili še drugi invalidi, tako da je nastal na omenjenem poverjeništvu pravcati pretep.

Raztrgana koprena. Raztrgana koprena se da kaj rada zašiti z ženskimi lasmi. Najtanjša svila se opazi na koprenci, medtem ko se ženski lasje ne opazijo. Seveda je treba gledati na barvo las in koprene, ker črna koprena s nikakor ne sme popravljati z modrimi lasmi. Najprej se mora kopreno razetgniti kakor mrežo, nato pa se oplete posamezne niti, zavisne od tega, kako je napravljena koprena, kake vrste je.

---

†

Ivana Gorup

je danes po dolgi in mučni bolezni, v naročju svojih dragih mirno v Gospodu zaspala.

Žalujoči soprog **Valentin**, poštni poduradnik, sinova **Vladimir** in **Dušan**, oče **Franc Geržina**, bratje **Franc, Ludvik, Dragotin**, sestra **Alojzija** (odsotna), svak, svakinje in nečaki, naznanjajo to prežalostno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil 4. t. m. ob 10 iz mrtvašnice mestne bolnišnice v cerkev sv. Antona.

Trst, 2. avgusta 1919.

Novo pogrebno podjetje, Corso V. E. III. štev. 47.

ŽIVNOSTENSKA BANKA
PODRUŽNICA v TRSTU
Ulica Pesterossa vogal ul. Nuova. – Lastna palača.
Delniška glavnica in rezervni zaklad K 200,000.000
Izvršuje kakršnekoli bančne in menjalnične transakcije.
Uradne ure od 9 dop. do 1 popoldne

MALI OGLASI

se računajo po 10 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 1'—. Debele črke 20 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 2'—.

KUPIM **koleselj, dobro in solidno delan, s streho** za enega konja. Ponudbe nasloviti: Karel Šiškovič, Ćernikal, Istra. 3302

RADI selitve prodam **hišo (dvorec), druge hišice** z vrtom in zemljiščem, **lir 8000—13.000.** Naslov pove ins. odd. »Edinosti«. 3927

HIŠA v mestu se proda; 3 trgovine, 12 stanovanj, 4 nadstropja, dobra lega. Naslov pove ins. odd. »Edinosti«. 3928

SLUŽKINJA, ki želi iti z gospodinjo v Jugoslavijo, naj se oglasi pri družini Toros, ul. Colognia 2, pritličje. 3933

GOSLI (**skladatelja**) **prodam radi odpotovanja.** Ul. Porporella 5 III. B 121

PRODAM mize in stolice za gostilno, ki so v dobrem stanu. Naslov pove ins. odd. »Ed.« 3929

KUPUJEM cunje v vsaki množini. Babič, Molin grande št. 20. 3930

DVE kozi, dobri, švicarskega plemena, z mlekom, ste na prodaj. Sv. M. M. Zgornja 656. 3931

UČITELJ poučuje otroke ljudske šole. Pride tudi na dom. Cene zmerne. Naslov pove ins. oddelek »Edinosti«. 3932

PRODAM kravo čistokrvno **matalonko dobro** molznico, 1 enoletnega bika **montf. križan** z simodolcem, 1 enoletno **junico montf. križano.** Avg. Kafol, okrajni gozdar, Postojna.

IZKUŠENA BABICA sprejema noseče na dom. Ul. Chiozza 50. pritličje, levo. 3913

KUPIM dobro ohranjen harmonium. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3912

DOBRA in obilna hrana se dobi Pension Hartmann, Corso 2, III. 3920

MLAD bančni uradnik išče sobo in če mogoče tudi hrano pri boljši družini. Ponudbe na ins. odd. »Edinosti« pod »Praga«. 3922

IŠČEM profesorja ali diplomiranega učitelja ali učiteljico za poučevanje v nemškem jeziku dve uri na dan ali po dogovoru. Pismene ponudbe na ins. odd. Edinosti pod »Hrvat«. 3917

KROJAČNICA Avgust Štular ul. S. Francesco d'Asisi štev. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3367

FOTOGRAF A. JERKIČ, Trst, ul. delle Poste št. 10. Gorica, Corso št. 36 na dvorišču. P 1233

Ženitvena ponudba.

Mlad, simpatičen trgovec, želi znanja v svrho ženitve s premožnejšo gospodično, od 18—25 let staro, neomadeževano preteklosti, skrbno gospodinjo, katera bi imela veselje do trgovine in pravo, neprisiljeno ljubezen do svojega soproga. Resne ponudbe, ako mogoče s sliko, pod »Jugoslovan«, na ins. odd. »Edinosti«. Stroga tajnost zajamčena.

Ferdo Kleinmayrjeva
SLOVNICA
italijanskega jezika zelo priročna in praktična z vajami, razgovori, pismi, besednim zakladom in z 2500 izrazi **po pravkar izšlo.** Prodaja in razpošilja jo **J. Šteka, Trst, ul. Milano.** Cena je L 3.60, vezana L. 4.50. Po pošti 50 stot. več.

Javen ples

se priredi

danes v Barkovljah od 17-24.

K obilni udeležbi vljudno vabi uprava.

Tehnični zastopstveni urad
(Ufficio tecnico Rapresentanze)
R. de Haag & Comp.
Trst, ul. Chiozza 7. Telefon 34-92.
Proda se na vagone ali tudi posamezne partije steklenih šip, kaljene železne žice, cilindrov za luči, kozarcev, pisemskega papirja itd. po zelo nizkih cenah.
—— Blago uvoženo iz Češke. ——

---

†

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, žalostno vest, da je naša

Fani Bolko roj. Lozar

preminula po dolgi, mučni bolezni.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil jutri, v nedeljo 3. t. m. ob 16.

GORICA, 2. avgusta 1919.

IGNAC BOLKO, soprog.

Fran, Vaclav, Ivan, Alojz, bratje. Jožefa Lozar, mati.

Jožefa por. Rudež, sestra. Miroslav Bolko, svak.

---

†

S potrtim srcem naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naša preljubljena edinka

Zorka Milostnik

v nežni starosti 26 mesecev po kratki bolezni mirno preminula.

Pogreb naše ljubljenke se bo vršil v ponedeljek, 4. t. m., iz hiše žalosti v Rienanjih na domače pokopališče.

TRST, 2. avgusta 1919. **Žalujoči ostali.**

Riunione Adriatica di Sicurtà o Trstu.
(Lastna palača!). Ustanovljena leta 1838.
Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, streli iz eksplozijah. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini z vlomom. Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem. Življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah. **Delniška glavnica in rezerve dne 31. decembra 1915 K 199,625.992'40.** Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12. 1915) K 516,405.849'—. Čakar obstoja družba, je bilo v vseh branžah izplačano na škodah K 872,453.443'85. Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih.

Suhe gobe, jurčke
kupuje tvrdka
SEVER & COMP., ulica Roma št. 11.

Oglase in osmrtnice sprejema inseratni oddelek Edinosti, ulica Sv. Frančiška štev. 20, pritličje.

Gostilničarji pozor!!
imam na prodaj 2 vagona prvovrstnega pristnega
dalmatinskega vina 12°
po Lir 1.90 liter
— **Prodajo se tudi posamezni originalni sodi.** —
Dragotin Vecchiet, Trst, ulica Donizetti 3. „Alcolea“

Odlikovano mizarstvo s strojevnim obratom
Franc Bavčar v Selu, žel. postaja Batuje
izdeluje zopet
moderno opravo za spalnice, obednice itd. itd. v domačih in tujih lesovih ter praktično kuhinjsko opravo, emajlirano. — Novi vzorci. — Za obnovo hiš izdeluje okna in vrata.
Delo solidno, postrežba točna.

Tvrdka za dražbeno prodajo
(Casa di vendita all' asta)
E. Vianello & R. de Haag
Trst, ulica Chiozza 7. Telefon 34-92.
V pondeljek, 4. avgusta
se začnejo
javne dražbe
ki se bodo nadaljevale vsak dan.
Kdor si želi opremiti za majhno ceno svoje stanovanje ali kupiti katerisibodi predmet, za katerega je dovoljena dražba, naj ne zamudi teh dražb. Seznami so na razpolago cenj. občinstvu. — Izložbene dvorane so odprte vsak dan cenjenemu občinstvu. — Bogata zbirka umetnin in biserov. —

Oglas iz starih časov. Izak Markel naznanja slavnemu norimberškemu občinstvu, da brije in striže vsak dan za dva novca in namaže za namoček še lase z dehtečim mazilom. Se priporoča kot učitelj dece, hodi tudi po hišah in uči vse vrste plesa, izdeluje in popravlja obuvalo, podkuje konje, pomaga porodnicam. Pušča kri, nastavlja rožice in prodaja mažo za škornje in vse vrste dišav in papirja; slanike, mali kruh, krtače za ribanje, mišnice in druge slaščice. Prodaja tudi korenine, ki ozdravijo srce, krompir, mesene klobasice, prah za bolhe in različno zelenjavo, pasti za podgane in mleko, maslo in sir.

Žene in občinski predstojniki. V Ameriki in na Angleškem volijo možje sami ženske za občinske svetovalce in župane. Občina Lemgo v Lippe Detmoldu si je izvolila žensega župana ter je izročila to častno mesto velezaslužni in jako priljubljeni gospe kneginji Lippe-Detmoldski. Ko se je kneginja branila zavzeti imenovano mesto, je deputacija pripomnila, da je bilo sedanje delovanje kneginje tako uspešno, da ni nihče za tamošnjega župana tako sposoben, kakor ona, in ko je deputacija le prosila in prosila, je kneginja sprejela izvolitev, stara 49 let. Kakor občinska predstojnica je jako dosti naredila in dosegla. Ustanovila je bolnico, obrtno šolo, blaznico, sirotišnico, ubožnico, izboljšala je ceste, skrbela je za zdrava stanovanja, za zdravo pitno vodo in sploh v socijalnopolitičnem oziru napravila vse, kar je mogoče zahtevati od delavnega in skrbnega župana. — Za župana je bil izvoljena pred nekaj leti ravnateljica dekliške šole miss Dove pl. High Wyombe. Bila je prva študentka na vseučilišču v Cambridgu, kjer je dobila naslov »Master of Art«. Ustanovila je znamenito dekliško šolo. Uvedla je marsikatero reformo v javni higijeni, v bolnicah in požrtvovalno skrbela za zanemarjeno mladino. Tudi se je pobrigala za zdravo pitno vodo. Na Angleškem je zbudila ročena volitev veliko zanimanje. Neki znan angleški list je poslal tedaj vsem občanom pisma s povratnico (odgovorom) z vprašanjem: »Ali ste proti ali za izvolitev miss Dove?« Večina odgovorov se je glasila, da je miss Dove za župana kakor naročeno ustvarjena.« — V mestni upravi Aldeburgha v Sufiaiku je imela skoz dvedesetletiji največji vpliv žena, dasi ni bila uradno ne voljena, ne potrjena kakor župan. Garet Andersonova je uživala veliko spoštovanje in priznanje kakor učenjakinja in zdravnica. Odlikovala se je z duhom in bistroumnostjo bolj od moških, kar so ji moški odkrito pripoznali.

Smrt najbogatejše ženske v Orijentu. Mme. Hiroaka iz Osage na Japonskem, o kateri se glasi, da je bila najbolj bogata ženska v Orijentu, je mrtva. Mme. Hiroaka je bila član bogate Mitsui družine ter je bila znana na Japonskem radi njene odločnosti kot »železna ženska Japonske«. Ko je bil njen mož zelo bolan, jo je poklical k svoji postelji ter ji pojasnil, da je popolnoma bankerotea. Par dni pozneje se je vrnila k njemu ter mu povedala, da je prevzela njegove posle ter izvršila več transakcij, ki bodo dajali obema dosti dohodkov, da plačata vse dolgove. Ta novica je ubila njenega moža in Mme. Hiroaka je konečno prevzela posle svojega moža. Služila je kot bančni ravnatelj, ustanovila neko zavarovalno družbo, upravljala premogovnike na Japonskem in v Koreji reorganizirala ter rešila bankerota Mitsui department prodajalno v Tokio ter bila voditeljica vseh naprednih reformnih gibanj. Pred tremi leti je izročila Mme. Hiroaka svoje posle zetu ter posvetila svoj nadaljni čas potovanju po Japonskem cesarstvu in skušala izpreobrniti domačine k krščanski veri. Bila je v stalnem stiku v ameriškimi cerkvami na Japonskem ter sodelovala z njimi na vsak mogoči način.

Zdravljenje tuberkuloze z zlatom. Zlato je veljalo za zdravilo že pri starih narodih, ali doslej še niso izumeli, po kakšnem načinu ga je dajati bolniku, da bi mu ne delalo težav. V letu 1917. so uvedli v zdravilstvo krvosolgan, ki vsebuje 50 odstotkov zlata in prvi uspehi s 5000 injekcijami krvosolganovimi so se pokazali za izborno zdravilo proti tuberkulozi. V nekaterih slučajih se je sicer pojavila vročina ali kožna bolezen, ali splošno so jako dobro učinkovale krvosolganove injekcije. Zlasti tuberkulozni bacili so ginili pri injekcijah. Najboljši uspeh se je dosegel s kombinacijo krvosolgana z jodom. Spojina krvosolgana z živim srebrom zahteva veliko previdnost.

Izdelovatelj bomb. V Ameriki je živel neki človek, ki se je bavil v zabavo z izdelovanjem in pošiljanjem bomb. Pisal se je za Klotza. Leta 1906. je dobil neki souslužbenec bombo, ki mu je odtrgala prst. Nato je izdelovatelj bomb počival. Leta 1912. je poslal bombo neki ženski, po imenu Grace Walker, katero je bomba raznesla na kosce. Policija ni bila v stanu rešiti to zagonetko. Nato je poslal Klotz bombo sodniku Rosalskyju, katerega ni poznal, ki pa je igral odlično ulogo kot sodnik, ki je obsodil Faulk Brandta, sleparja. Ta bomba je odtrgala več prstov inšpektorja Owen Eagana, mestnega urada za gorljive tvarine, ter uničila del sodnikove hiše. Ni je bilo niti najmanjše stvari, ki bi mogla označiti povzročitelja bombnega atentata, čeprav je bilo razvidno na prvi pogled, da sta prihajali obe bombi iz starega vira, in policija je bila skoro obupana. Istočasno je izjavil inšpektor Eagan, da ne bo policija nikdar našla izdelovalca bomb, razen če se bo nekoč sam poškodoval. To prerokovanje se je tudi dobesedno izpolnilo. V februarju leta 1913. je bila poslana bomba v neko apartementno hišo v Bronxu, dva bloka od stanovanja Klotza, ki se je razpočila ter ubila mrs. Madedinne Herrera, ženo hišnika, ter poškodovala dve nadaljni osebi. V kolikor je znano, je bil Klotz le površno znan z Herreri. Dne 22. marca je skušal Klotz napraviti nadaljno bombo ter se pri tej priliki pognal samega sebe v zrak. Prerokovanje Eagana se je izpolnilo. Klotz je živel dosti dolgo, da je bila policija v stanu ugotoviti, da je bil on dotični zločinec, in mož je bil celo tako bedast, da je vodil zapisnik ter zaznamoval izjalovljenja in uspehe svojih peklenskih načrtov.

Zanimiv kočijaž. V okraju Bleakwodo v Minnesoti se je prepetil zanimiv slučaj. Pred mnogimi leti je živel tamkaj kovač, Porter po imenu. Nekega dne je hudo zbolel in kmalu umrl. K pogrebu je prišlo mnogo ljudi, ki so spremili krsto do pokopališča, oddaljenega angleško miljo. Sredi pota je pridrvil avtomobil, konji so se splašili in zdirjali s krsto naprej. Kočijaž se je v skoku z voza rešil. V bližini pokopališča so zdirjali konji po raznih poljskih stezah in izginili ljudem izpred oči. Vse iskanje je bilo zaman. Spremljevalci so se začeli vračati domov. Uro pozneje se je pripeljal ravnoisti mrliški voz nazaj v vas in kako so se prebivalci začudili, ko so videli, da na vozu ne sedi nihče drugi nego Porter. Vsled dirjanja se je voz prevrnil v jarek; konji so obstali na mestu. Vsled hudega sunka se je Porter zbudil iz navidezne smrti. Naravno, da se je ustrašil, ko je videl, da leži v krsti, vedar se je poprijel dela, spravil voz in konje v red ter se podal domov.

Borzna poročila.

Tečaji:
Trst, dne 2. avgusta 1919.

Jadranska banka	250— 255
Cosulich (Austroamericana)	565— 585
Dalmatia (Parobr. dr.)	300— 315
Gerolimich	1575— 1625
Lloyd	970— 1000
Lussino	1600— 1650
Martinolich	470— 480
Navigazione Libera Triestina	1800— 1860
Oceania	465— 485
Premuda	650— 670
Tripcovich	560— 570
Assicurazioni Generali	16500—16750
Riunione Adriatica	3000— 3100
Ampelea	465— 475
Cement Spalato	335— 342
Čistilnica petroleja (Raff. Olii Min.)	1650— 1700
Čistilnica riža (Pilatura riso)	370— 380
Krka	358— 365
Ladjedelnica v Tržiču (Cantiere)	300— 310
Tržaški Tramway	235— 245
Tržaška tvornica olja (Oleffici Triest.)	950— 1000

Danes, 3. t. m., se priredi v Sv. Križu pri Trstu

velika veselica

s prosto zabavo, srečkanjem, plesom itd. — Ker je čisti dobiček namenjen v prid vdovam in sirotam, se nadeja obilne udeležbe
ODBOR.

Danes, po 15 letih, se bo vršil

JAVEN PLES

na Scali Santi.

K obilni udeležbi uljudno vabi mladina.

V nedeljo in ponedeljek priredi

prvi javen ples

svetolvanska mladina na SovinjščU, v prostorih krčme g. Živca.

K obilni udeležbi uljudno vabi mladina.

IZREDNA PRILIKA!

Vino Chianti po L 4.20 dvolitrska steklenica
Marsala in wermouth po . L 4.40 liter
Žganja po . . . . . L 6.40 „
Rum po . . . . . L 6.40 „
Konjak po . . . . . L 9.60 „
Malinovec po . . . . . L 8.— „
Pomarančevec po . . . L 8.— „
Crismancich, Trst, ul. Valdirivo 34, ul. 30 ottobre 8.

Tržaška kmetijska družba

vabi na svoj

XXI. redni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo, 10. avgusta ob 9.30 v prostorih „Narodnega doma“ v Trstu.

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika.
2. Ob zvršetku vojne.
3. Poročilo tajnika.
4. Poročilo blagajnika.
5. Poročilo pregledovalcev računov.
6. Volitev slučajno odstopivših odbornikov ali zaupnikov.
7. Proračun za bodoče delovanje.
8. Predlogi in nasveti članov.

Člani so naprošeni da se pomenijo do občnega zbora po posamezaih predmestijih in vaseh o predlogih in nasvetih, ki jih hočejo podati na občnem zboru z ozirom na potrebe, ki so nastale po vojni, in to posebno v pogledu zadružnega delovanja, ki se nam kaže v bodočnosti neobhodno potrebno.

ODBOR.

Hrastovo tolčeno

čreslo za strojarje

prodaja po dogovoru

Anton Uršič iz Št. Vida

pošta Št. Vid pri Vipavi.

PRIPOROČLJIVE TVRDKE

MEHANICNA DELAVNICA.
Odlikovana livarnica Osvaldella. Via Media 26. Izdelovanje in poprava strojev in motorjev. Proračuni.

KNJIGOVEZNICA.
Pietro Pippan, Trst ulica Valdirivo 19. Artistična vezava. Žepni koledarji lastnega izdelka. Vpisniki (registri) posebnega sistema. 201

MAJOLIČNE PEČI IN ŠTEDILNIKI.
M. Zeppar, ul. S. Giovanni 6 in 12. Najboljša izdelovanja in najpopolnejša vrsta. Cene zmerne. 202

PAPIR.
Velika zaloga papirja za ovitke, papirnatih vrečic lastne tovarne. Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerne. Gastone Dollinar, Trst, Via del Gelsi 16. 256

DAMSKA KROJAČNICA
A. Rieger, Trst, ulica Commerciale 3. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. Postrežba točna. 337

Zdrav, izobražen mladenič, v najlepši starosti, ki se v kratkem povrne iz tujine, išče gospico ali vdovo z premoženjem za takojšno možitev. Cenj. ponudbe, ako mogoče s sliko na A. G. Pernet, Macomer, Cagliari, Sardegna.

Obiskujte dobro preskrbljeno trgovino

MANUFAKTURNEGA BLAGA

tvrdke G. N. Ravalico v Trstu, ul. Vincenzo Bellini 13 (poleg cerkve sv. Antona novega)

Vsak dan novi prihodi.

PFAFF Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški uzorci Seidel & Neumann in „Singer“ Gast & Gasser

Edina zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popravljanje.

Tvrdka ustanovljen l. 1878 **FRANCESCO BEDNAR** Trst, ul. Campanile 19

Žganje 50%. Špirit 96%. Rum, konjak in Janževec 50%, vino belo in črno prve vrste, po najnižji ceni prodaja tvrdka APOLLONIO

Trst — ulica Gatteri št. 16.

Trgovsko-obrtna zadruga

v Trstu

registrovana zadr. z neomejenim jamstvom

ul. sv. Frančiška Asiškega 20, II. nad.

sprejema hranilne vloge

od L 1 dalje.

Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune. — Posoja hranilne pušice na dom. — Rentni davek plačuje iz svojega.

Daje posojila

po najugodnejših pogojih na vknjižbe, na osebno poroštvo, na zastave vrednostnih listin.

Uradne ure vsak dan izvzemši nedelj in praznikov od 8 do 1.

HERMANGILD TROCCA, TRST

ul. Barriera vecchia štv. 8

ima veliko zalogo mrtvaških predmetov.

Venci iz porcelana in biserov, vezani z mešano žico, iz umetnih cvetic z trakovi in napisi. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike itd. Najnižje konkurenčne cene.

ZLATARNICA G. PINO, TRST

se nahaja na Korzu št. 15 (bivša zalarnica G. ZERKOVITZ & Figlio)

Velika izbera srebrnih in zlatih ur, uhanov, verižic itd.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice:
Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split.
Delniška glavnica: K 15.000.000.—.
Rezervni zakladi: K 3,600.000.—.

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice proti 3½% obrestovanja na žiro-račune proti 3% obrestovanja. Za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice.

Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13.

Kisova kiselina
Angleška soda bikarbonat
Stearinske sveče
Rižnati skrobni klej
Lim, Calun, Plavilo
Arabski gumi „Kordofan“
Pristno svinčeno rdečilo
Lubi. naftalin, luskinast
Pristno kuhano laneno olje
Voščilo za čevlje v lesenih škatljicah
Kristalna soda
Modra galica, francoska kalofonija
Zelena galica
Žveplo dvakrat čiščeno
Paradižnikova konserva
v veliki množini pri

HOLLANDIA COLONIAL

družbi z om. j. v Trstu

V. Pier Luigi da Palestrina 2

(vogal ul. Coroneo)

Telefon int. 24-03.

Fotografični atelje Daguerre

Trst, Corso štev. 39.

Razglednice v platinu. Specijaliteta: Slike barvah, fotoschizzi. Cabinet, vizit, povečanja reprodukcije vsakevrste. Elektr. razsvetljava.

Dr. FRANZUTTI

ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ul. Gioachino Rossini štev. 12, vogal ul. delle Poste. Tehniški vodja A. Johnscher, dolgoletni asistent Dr. J. Čermaka. - Izdiranje zob brez bolečin. Plombiranja. Umetni zobje.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. MRAČEK TRST

Corso 24, I. nadstropje

Ordinira od 9-12 dop. in od 3-6 pop.

Brezbolečno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje

JADRANSKA BANKA

Delu. glav. K 30,000.000, Reserve K 8,500.000

Centrala: TRST

Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 3

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar
Ekspozitura: Kranj.

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle

Sprejema vloge

na hranilne knjižice proti 3½% letnim obrestim v bancogiro-prometu proti 3% letnim obrestim. Na odpoved navezane zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (Safes deposites).

Blagajna posluje od 9 do 13

ZALOGA UR IN ZLATARINE ...
na veliko izbero se vdobi pri
A. POVH v Trstu
TRG GARIBALDI (BARRIERA) 3.

JOSIP STRUCKEL

Trst, vojni Via Nuova - S. Caterina.

Velika izbera vsakovrstnega blaga za moške in ženske. — Blago za suknje, žamet, barhant, svile, etamin ter raznih predmetov za okras oblek. Vse po znižanih konkurenčnih cenah.

UMETNI ZOBJE

z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obrobki

VILJEM TUSCHER koncesijonirani ZOBOTEHNIK

TRST, ul. 30. oktobra (ex Caserma) 13, II.
Ordinira od 9 predp. do 6 zvečer.

Vozni red parnikov.

Trst—Pula in istrska pristanišča.

Odhod iz Trsta (pomol ribjega trga) ob 7 v Piran (8'20), Salvore (8'40), Umag 9'10). Novigrad (10'10), Poreč (10'55), Vrsar (11'45), Rovinj (12'25), Fazano (14'10), Pulo (15).

Odhod iz Pule: 6'30, Fazana (7'05), Rovinj (8'45), Vrsar (9'20), Poreč (10), Novigrad (10'45), Umag (11'45), Salvore (12'15), Piran (12'50), Trst (14).

Trst—Piran.

Odhod iz Trsta ob 18'15; v Izolo (19'25) Piran (20).

Odhod iz Pirana: 6; Izola (6'40); dohod v Trst 7'45.

Trst—Piran—Portorose.

(Samo ob delavnikih.) Odhod iz Trsta ob 10. — Odhod iz Portorose ob 14. Dohod v Trst: 16'15.

Trst—Umag.

Odhod iz Trsta: 15 (dotaknivši Izolo, Piran in Portorose.) Odhod iz Umaga: 6'15 (dotaknivši Salvore, Portorose in Piran.) Prihod v Trst: 8'45.

Trst—Gradež.

Odhod iz Trsta: 16. Dohod v Gradež 18'30. Odhod iz Gradeža 6; Dohod v Trst 8'30.

Trst—Koper.

(Ob delavnikih.) Odhod iz Trsta: 8, 10'45, 12, 15, 19'15. — Odhod iz Kopra: 6, 7, 9'15, 13'30, 18. (Ob nedeljah in praznikih) Odhod iz Trsta: 8, 10'45, 12, 15, 21. Odhod iz Kopra: 6, 7, 9'15, 13'30, 17,30.

Trst—Benetke.

Odhod iz Trsta (vsak dan) : 8; dohod v Benetke 12. — Odhod iz Benetek: 8; dohod v Trst: 13.

PELLEGRINO CINCELLI

Trst - ulica Malcanton štv. 9 - Trst

(Hiša ustanovljena leta 1828.)

KOŽE in USNJE za ženske in moške.

Box in Chevreaux, lak, podlage in vsakovrstni predmeti za čevlje itd.

Vse po ugodnih cenah. Postrežba točna.

Samo za par dni

Velika razprodaja v kakovosti in ceni.

CARLO POLLAK

Trst — ulica in trg Ponterosso štev. 3 in 2.

Tvrdka nima drugih podružnic.

Vermouth Kora	liter	5.20
Marsala Florio	„	4.00
Malaga	„	9.—
Marsala Ferrero S. O. M. (najboljša znamka enaka znamki Cherry)	stekl.	5.60
Marsala Florio S. O. M. . . .	„	5.60
„ „ Aegusa	„	4.60
Vermouth Martini in Rossi . . .	„	7.—
Fernet Branca	„	11.50
Konjak Savoia „Gran marca Italiana“	„	11.—
„ „ „ „ „	½ l „	7.—
Benediktinec Mahanaum Vaccari .	„	15.—
Sfinge Vaccari	„	14.—
Amaro Salus	„	10.—
Krema čokolada Glanduia Vaccari .	„	13.—
Ruski kuminovec Ogna . . .	„	13.—
Rum Jamaica, ovit v slami . .	„	13.50
Barbera	„	5.—
Barolo	„	5.—
Freisa	„	5.—
Spumante Italia	„	7.30
Asti Spumante S. U. I. C. . .	„	8.20
Gran „ Cinzano	„	8.50
Gran „ Cora	„	8.50
Sirupi prve vrste	kg	7.50

Jamčim da je vse to blago originalno. — Pošilja se brezplačno na dom.